VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69

THỨ TƯ

7.10.2026 (27.8 Bính Ngọ)

Số 120 (4411)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm chủ trì Lễ đón Tổng thống Cộng hòa Panama [2]

Ngày làm việc thứ hai Hội nghị lần thứ tư BCH Trung ương Đảng khóa XIV [2]

ĐỀ XUẤT CƠ CHẾ, CHÍNH SÁCH ĐẶC THÙ PHÁT TRIỂN DU LỊCH VIỆT NAM TRỞ THÀNH NGÀNH KINH TẾ MŨI NHỌN:

Để được hưởng ưu đãi, dự án đáp ứng các điều kiện gì? [3]

Từ "phát triển phong trào thể thao" đến xây dựng một "quốc gia vận động" [7]

Bảo tàng Lịch sử Quốc gia, "địa chỉ ký ức" của dân tộc [8]

"CƠN LỐC" PHIM NGẮN AI VÀ HỆ LỤY

Thâm nhập những "xưởng phim online"

[10]

Công nghệ AI cho phép một người vận hành cả một "xưởng phim" — Ảnh đồ họa: XUÂN TRƯỜNG

PHẢN HỒI VỀ BÀI *PHƯỜNG TÂY HỒ "KHAI TỬ" CHÙA QUANG ÂN, "XÓA SỔ" DI TÍCH CÁCH MẠNG KHÁNG CHIẾN?*:

Đình chỉ tuyệt đối, bổ sung vào danh mục để phục dựng di tích [5]

Biến giá trị văn hóa thành nguồn lực phát triển [9]

THANH TOÁN XUYÊN BIÊN GIỚI BẰNG QR:

Mở rộng không gian tăng trưởng cho du lịch [6]

Từ lễ phát động đến mục tiêu xây dựng "quốc gia vận động" [15]

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm chủ trì Lễ đón Tổng thống Cộng hòa Panama

● Biên bản ghi nhớ về hợp tác du lịch giữa Việt Nam và Panama

Sau lễ đón, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và Tổng thống nước Cộng hòa Panama José Raúl Mulino cùng đoàn đại biểu cấp cao hai nước tiến hành hội đàm.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và Tổng thống nước Cộng hòa Panama José Raúl Mulino chứng kiến Lễ trao các văn kiện hợp tác giữa hai nước Ảnh: TTXVN

Chiều qua 6.10, tại Nhà Quốc hội, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân chủ trì Lễ đón trọng thể Tổng thống nước Cộng hòa Panama José Raúl Mulino và phu nhân thăm chính thức Việt Nam từ ngày 5 đến 8.10. Cùng dự Lễ đón có các đồng chí Ủy viên Bộ Chính trị: Phạm Gia Túc, Phó Thủ tướng Thường trực Chính phủ; Lê Hoài Trung, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao; các đồng chí Ủy viên Trung ương Đảng: Lê Khánh Hải, Chủ nhiệm Văn phòng Chủ tịch nước; Trần Hồng Minh, Bộ trưởng Bộ Xây dựng; Đặng Khánh Toàn, Phó Chánh Văn phòng Trung ương Đảng; các đồng chí: Tô Ân Xô, Trợ lý Tổng Bí thư, Chủ tịch nước, Phụ trách Văn phòng Tổng Bí thư; Nguyễn Văn Hải, Đại sứ Việt Nam tại Mexico kiêm nhiệm Panama; đại diện lãnh đạo một số Bộ, ngành, cơ quan Trung ương; Đại sứ, đại biện các nước Mỹ Latinh - Caribe.

Đoàn xe hộ tống đưa Tổng thống nước Cộng hòa Panama José Raúl Mulino và phu nhân tiến vào Nhà Quốc hội. Các cháu thiếu nhi Thủ đô có mặt tại Nhà Quốc hội vui mừng vẫy cờ hai nước chào đón Tổng thống nước Cộng hòa Panama José Raúl Mulino và phu nhân cùng Đoàn cấp cao Cộng hòa Panama. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân có mặt tại thảm đỏ nồng nhiệt chào đón Tổng thống nước Cộng hòa Panama José Raúl Mulino và phu nhân dẫn đầu Đoàn cấp cao Panama thăm chính thức Việt Nam. Các cháu thiếu nhi Thủ đô tiến tới trao tặng Tổng thống nước Cộng hòa Panama José Raúl Mulino và phu nhân những bó hoa tươi thắm.

Trong tiếng nhạc chào mừng, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và Tổng thống nước Cộng hòa Panama José Raúl Mulino đi dọc thảm đỏ bước lên bục danh dự. Quân nhạc cử Quốc thiều hai nước. Sau khi nghe Quốc thiều hai nước, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và Tổng thống nước Cộng hòa Panama José Raúl Mulino rời bục danh dự và duyệt Đội Danh dự Quân đội nhân dân Việt Nam. Tiếp đó, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và Tổng thống nước Cộng hòa Panama José Raúl Mulino giới thiệu thành phần Đoàn cấp cao hai nước tham dự Lễ đón. Sau Lễ đón, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và Tổng thống nước Cộng hòa Panama José Raúl Mulino cùng Đoàn đại biểu cấp cao hai nước tiến hành hội đàm.

Ngay sau hội đàm, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và Tổng thống nước Cộng hòa Panama José Raúl Mulino chứng kiến Lễ trao các văn kiện hợp tác giữa các Bộ, ngành hai nước Việt Nam và Panama. Các văn kiện hợp tác gồm có: Hiệp định Hợp tác về vận tải biển giữa Chính phủ Việt Nam và Chính phủ Panama; Thỏa thuận Hợp tác phòng chống tội phạm xuyên quốc gia; Biên bản ghi nhớ Hợp tác nông nghiệp; Biên bản ghi nhớ về hợp tác du lịch giữa Việt Nam và Panama; Biên bản ghi nhớ về Hợp tác giữa các cơ quan Hải quan; Biên bản ghi nhớ giữa Cục Hàng không Việt Nam và Cục Hàng không Panama; Biên bản ghi nhớ Hợp tác giữa hai Học viện Ngoại giao; Biên bản ghi nhớ Hợp tác giữa Đại học Hàng hải Việt Nam và Đại học Hàng hải Quốc tế Panama; Biên bản ghi nhớ Hợp tác giữa Viện Khoa học Nông nghiệp Việt Nam (VASS) và Viện Đổi mới sáng tạo Nông nghiệp Panama (IDIAP).

Hơn nửa thế kỷ qua, quan hệ hữu nghị và hợp tác nhiều mặt giữa hai nước Việt Nam và Panama đã được bồi đắp thông qua những chuyến thăm, các hiệp định hợp tác và sự đồng hành tại nhiều diễn đàn quốc tế. Kim ngạch thương mại song phương duy trì đà tăng trưởng ổn định. Panama luôn nằm trong nhóm 10 đối tác thương mại hàng đầu của Việt Nam tại Mỹ Latinh. Việt Nam và Panama có nhiều tiềm năng bổ sung cho nhau, đặc biệt trong các lĩnh vực kinh tế, logistics, vận tải biển, tài chính, nông nghiệp, năng lượng tái tạo và du lịch. Với vị trí chiến lược, Panama có thể trở thành cửa ngõ để hàng hóa Việt Nam tiếp cận châu Mỹ, trong khi Việt Nam có thể là cầu nối để Panama mở rộng sang thị trường ASEAN.

Chuyến thăm chính thức Việt Nam lần này góp phần thúc đẩy quan hệ hữu nghị hợp tác truyền thống Việt Nam - Panama ngày càng phát triển mạnh mẽ, hiệu quả hơn nữa. Việt Nam và Panama chính thức thiết lập quan hệ ngoại giao ngày 28.8.1975, mở ra chặng đường hợp tác đầy ý nghĩa giữa hai quốc gia tuy cách xa nhau về địa lý nhưng gần gũi về tình cảm, cùng chia sẻ khát vọng hòa bình, độc lập và phát triển bền vững. Hơn nửa thế kỷ qua, quan hệ hữu nghị và hợp tác nhiều mặt giữa hai nước đã được bồi đắp thông qua những chuyến thăm, các hiệp định hợp tác và sự đồng hành tại nhiều diễn đàn quốc tế… **P.V (tổng hợp)**

Cảnh báo thuốc giả được quảng cáo "thần dược phòng ngừa đột quỵ"

Sở Y tế Hà Nội vừa có văn bản số 10214/SYT-KTLVYT gửi UBND các xã, phường trên địa bàn thành phố Hà Nội và đơn vị liên quan yêu cầu tăng cường kiểm tra, giám sát việc lưu hành, thông tin quảng cáo thuốc cổ truyền. Theo thông tin của Cục Quản lý Y, dược cổ truyền (Bộ Y tế), thời gian qua, các đơn vị chức năng của Bộ Công an phát hiện, triệt phá nhiều đường dây sản xuất, kinh doanh thuốc giả, trong đó có vụ sản xuất, buôn bán thuốc An cung ngưu hoàng hoàn giả mạo.

Để tăng cường công tác quản lý nhà nước, kịp thời phát hiện, ngăn chặn và xử lý các hành vi vi phạm trong lưu hành, kinh doanh, thông tin, quảng cáo thuốc cổ truyền trên địa bàn thành phố Hà Nội, Sở Y tế yêu cầu UBND các xã, phường tăng cường kiểm tra việc chấp hành quy định về bán buôn, bán lẻ thuốc cổ truyền, trong đó chú trọng thuốc An cung ngưu hoàng hoàn; kịp thời phát hiện, xử lý theo thẩm quyền hoặc chuyển cơ quan có thẩm quyền xử lý đối với thuốc không rõ nguồn gốc, xuất xứ, thuốc có dấu hiệu giả mạo. Các địa phương cần chủ động phối hợp với cơ quan Công an, Quản lý thị trường và các cơ quan liên quan để truy xuất nguồn cung cấp, ngăn chặn thuốc giả lưu thông trên thị trường.

Các địa phương cần tăng cường kiểm tra, giám sát hoạt động quảng cáo, giới thiệu, chào bán thuốc cổ truyền trên địa bàn và trên các nền tảng mạng xã hội; chú trọng thuốc An cung ngưu hoàng hoàn; kịp thời phát hiện, xử lý các tổ chức, cá nhân quảng cáo sai sự thật, thổi phồng công dụng sản phẩm là "thần dược phòng ngừa đột quỵ"… **B.N**

Ngày làm việc thứ hai Hội nghị lần thứ tư BCH Trung ương Đảng khóa XIV

Ngày 6.10, Hội nghị lần thứ tư BCH Trung ương Đảng khóa XIV tiếp tục ngày làm việc thứ hai. Buổi sáng, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm điều hành Hội nghị. Trung ương và các đại biểu làm việc tại Hội trường, thảo luận về ba nội dung: Đề án xây dựng Nghị quyết của BCH Trung ương Đảng về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, toàn diện, đáp ứng yêu cầu phát triển của đất nước trong kỷ nguyên mới; Sơ kết 5 năm thực hiện Nghị quyết số 28-NQ/TW, ngày 17.11.2022 của BCH Trung ương Đảng khóa XIII về tiếp tục đổi mới phương thức lãnh đạo, cầm quyền của Đảng đối với hệ thống chính trị trong giai đoạn mới; Tổng kết Nghị quyết số 26-NQ/TW, ngày 19.5.2018 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII về tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ.

Buổi chiều, Trung ương và các đại biểu làm việc tại Tổ, thảo luận ba nội dung: Đề án "Chiến lược quốc gia về thu hút, trọng dụng nhân tài trong các ngành, lĩnh vực mũi nhọn phục vụ đất nước phát triển nhanh, bền vững"; Quy định về đảng viên tham gia hoạt động đầu tư, kinh doanh (thay thế Quy định số 15-QĐ/TW, ngày 28.8.2006 của BCH Trung ương Đảng khóa X về đảng viên làm kinh tế tư nhân); Quy định về công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật của Đảng (thay thế Quy định số 21-QĐ/TW, ngày 11.4.2026 của BCH Trung ương Đảng về công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật của Đảng).

Hôm nay 7.10, Trung ương tiếp tục làm việc theo chương trình. **P.V**

Thủ tướng Lê Minh Hưng sẽ thăm chính thức Lào và Campuchia

Nhận lời mời của Thủ tướng nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào Saleumxay Kommasith và Thủ tướng Vương quốc Campuchia Hun Manet, Thủ tướng Chính phủ nước Cộng hòa XHCN Việt Nam Lê Minh Hưng sẽ dẫn đầu đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam thăm chính thức Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào và Vương quốc Campuchia từ ngày 8-10.10.2026.

Chiếu phim chào mừng kỷ niệm 72 năm Ngày Giải phóng Thủ đô

Từ ngày 7-9.10, Viện Phim Việt Nam sẽ tổ chức chương trình "Những ngày phim Việt Nam chào mừng kỷ niệm 72 năm Ngày Giải phóng Thủ đô (10.10.1954 - 10.10.2026)", giới thiệu tới công chúng những tác phẩm điện ảnh đặc sắc. Trong khuôn khổ chương trình, ba bộ phim truyện được lựa chọn trình chiếu gồm: *Em bé Hà Nội*, *Ngày về* và *Đào, Phở và Piano*. Mỗi tác phẩm khai thác một lát cắt khác nhau của lịch sử, qua đó góp phần tái hiện những năm tháng chiến tranh, những mất mát của con người và vẻ đẹp của Hà Nội.

Mở đầu chương trình vào ngày 7.10 là phim truyện *Em bé Hà Nội* của Hãng Phim truyện Việt Nam, do đạo diễn Hải Ninh thực hiện với sự tham gia của các diễn viên Lan Hương, Thế Anh, Trà Giang, Kim Xuân. Ngày 8.10, khán giả sẽ được thưởng thức phim truyện *Ngày về*, do Xí nghiệp Phim truyện Việt Nam sản xuất, đạo diễn Tự Huy thực hiện, biên kịch Đoàn Lê. Phim có sự tham gia của các diễn viên Hữu Mười, Tuyết Ngân, Lê Thị Nhung. Khép lại chương trình vào ngày 9.10 là *Đào, Phở và Piano*, bộ phim từng tạo được sự quan tâm đặc biệt của công chúng trong thời gian qua. Tác phẩm do Công ty cổ phần Phim truyện I sản xuất, Phi Tiến Sơn làm đạo diễn và viết kịch bản, với sự tham gia của các diễn viên Doãn Quốc Đam, Thùy Linh, Trần Lực, Trung Hiếu.

V.D

ĐỀ XUẤT CƠ CHẾ, CHÍNH SÁCH ĐẶC THÙ PHÁT TRIỂN DU LỊCH VIỆT NAM TRỞ THÀNH NGÀNH KINH TẾ MŨI NHỌN:

Để được hưởng ưu đãi, dự án đáp ứng các điều kiện gì?

● T.SƯƠNG

Bộ VHTTDL đang dự thảo và lấy ý kiến đối với Nghị quyết của Quốc hội về một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển du lịch Việt Nam trở thành ngành kinh tế mũi nhọn trong kỷ nguyên mới.

Theo Bộ VHTTDL, thực tiễn phát triển du lịch trong thời gian qua đã bộc lộ một số hạn chế, bất cập, chưa đáp ứng đầy đủ yêu cầu phát triển trong bối cảnh mới: Một là, chính sách ưu đãi đầu tư, thuế đối với các dự án hội nghị, triển lãm, văn hóa, nghệ thuật, thể thao, giải trí, chăm sóc sức khỏe và du lịch đêm chưa thực sự phù hợp với đặc thù về vốn đầu tư, thời gian thu hồi vốn và mức độ lan tỏa; chưa tạo động lực đủ mạnh để cải tạo, nâng cấp cơ sở hiện có, trong khi vẫn có xu hướng tập trung mở rộng quy mô lưu trú.

Hai là, nhu cầu của nhóm khách nghỉ dưỡng dài ngày, người làm việc từ xa ngày càng đa dạng nhưng chưa có cơ chế pháp lý và chính sách phù hợp, dẫn đến khó khăn trong quản lý cư trú, lao động, thuế và cung ứng dịch vụ cho nhóm khách này. Ba là, doanh nghiệp du lịch còn gặp khó khăn trong đầu tư thường xuyên cho đào tạo nghề, ngoại ngữ, kỹ năng số, xây dựng thương hiệu và mở rộng thị trường quốc tế; cơ chế hỗ trợ, khuyến khích chưa gắn đầy đủ với chi phí thực tế và kết quả đầu tư vào năng lực cạnh tranh. Bốn là, sự tham gia của cộng đồng, hợp tác xã, hộ kinh doanh vào cung cấp các sản phẩm trải nghiệm tại làng nghề, vùng nông nghiệp, điểm đến văn hóa còn hạn chế do thiếu cơ chế phù hợp với quy mô hoạt động, đồng thời chưa làm rõ đầy đủ trách nhiệm về an toàn, bảo hiểm, hoàn tiền và trách nhiệm của các nền tảng cung cấp dịch vụ.

Không chỉ tháo gỡ điểm nghẽn, khắc phục những hạn chế, bất cập

Trong bối cảnh đó, việc ban hành Nghị quyết của Quốc hội về một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển du lịch Việt Nam để thể chế hóa kịp thời chủ trương của Đảng theo Nghị quyết số 26-NQ/TW là hết sức cần thiết. Nghị quyết không chỉ tháo gỡ điểm nghẽn, khắc phục những hạn chế, bất cập của hệ thống pháp luật hiện hành, mà còn có một số cơ chế, chính sách đột phá phát triển du lịch Việt Nam.

Đồng thời, việc ban hành dự án Nghị quyết sẽ tạo cơ sở pháp lý cho các nhóm chính sách có thể thực hiện, kiểm tra và đánh giá; huy động đầu tư vào các dự án động lực phát triển du lịch, các mô hình kinh doanh du lịch mới, phát triển thương hiệu và sản phẩm du lịch, nâng cao năng lực nguồn nhân lực du lịch, phát triển các doanh nghiệp du lịch mạnh, hỗ trợ phát triển hạ tầng dịch vụ du lịch. Góp phần thực hiện mục tiêu đến năm 2030 phát triển mạnh ba cực tăng trưởng Hà Nội, TP.HCM, Đà Nẵng; 10 trung tâm du lịch trọng điểm; 20 khu du lịch quốc gia; 15 tập đoàn, tổng công ty có thương hiệu mạnh, sức cạnh tranh quốc tế; bảo đảm khoảng 1,5 triệu buồng lưu trú, 2,3 triệu việc làm trực tiếp và 3,5 triệu việc làm gián tiếp. Dự thảo lựa chọn đề xuất bốn cơ chế có quan hệ bổ trợ: Thúc đẩy các dự án tạo động lực phát triển du lịch; đào tạo, thương hiệu tạo năng lực cạnh tranh; phát triển các mô hình kinh doanh mới; ưu tiên hỗ trợ phát triển hạ tầng dịch vụ du lịch.

Dự thảo nêu rõ để được hưởng ưu đãi, dự án đáp ứng đầy đủ các điều kiện gồm: Đầu tư tại địa bàn quy định; có đầy đủ hồ sơ về đầu tư, đất đai, xây dựng và chấp thuận chuyên ngành khác theo quy định của pháp luật và hình thành tổ hợp du lịch, văn hóa, thể thao, giải trí, mua sắm; tổ hợp kinh tế đêm; hạ tầng du lịch quy mô lớn; Đầu tư tạo sản phẩm du lịch mới tại cơ sở hoặc dự án đầu tư nâng cấp làm tăng ít nhất 20% năng lực cung ứng sản phẩm chính so với bình quân năm liền trước khi đầu tư, xác định theo thiết kế, công suất, số suất phục vụ hoặc loại sản phẩm, không bao gồm việc thay thế, sửa chữa tài sản thường xuyên hoặc chỉ tăng giá bán; Đầu tư mới tạo ít nhất 300 việc làm trực tiếp thường xuyên; dự án đầu tư mở rộng tạo thêm ít nhất 100 việc làm trực tiếp thường xuyên so với bình quân năm liền trước khi đầu tư, hoàn thành chậm nhất vào cuối năm hoạt động thứ ba, xác định theo hợp đồng lao động và dữ liệu bảo hiểm xã hội;

Có phương án đào tạo, bồi dưỡng nhân lực, sử dụng tài nguyên tiết kiệm, giảm chất thải, bảo vệ môi trường, thực hiện quyền sở hữu trí tuệ, nghĩa vụ bảo tồn và quyền tiếp cận hợp pháp của cộng đồng theo quy định của pháp luật; Chậm nhất từ năm hoạt động thứ ba, doanh thu từ sản phẩm mới chiếm ít nhất 30% tổng doanh thu của phần dự án đề nghị ưu đãi và được hạch toán riêng. Ưu đãi đầu tư nêu trên không áp dụng đối với các dự án đầu tư casino, trò chơi điện tử có thưởng, đặt cược, sân golf. Doanh nghiệp có dự án đáp ứng điều kiện nêu trên được áp dụng Khoản 3, Khoản 4 Điều 17 Luật Đầu tư. Doanh nghiệp có dự án được xác nhận được áp dụng thuế suất thuế thu nhập doanh nghiệp 10% trong 10 năm đối với thu nhập từ hoạt động đủ điều kiện; được giảm 50% số thuế phải nộp khác ngoài thuế thu nhập doanh nghiệp trong 5 năm đầu tiên. Thời gian áp dụng thuế suất ưu đãi tính liên tục từ năm đầu tiên dự án hoặc phần đầu tư mở rộng có doanh thu; thời gian miễn, giảm thuế tính liên tục từ năm đầu tiên có thu nhập chịu thuế, trường hợp không có thu nhập chịu thuế trong 3 năm đầu kể từ năm đầu tiên có doanh thu thì tính từ năm thứ tư.

Đối với dự án đang hoạt động, ưu đãi áp dụng đối với thu nhập của phần đầu tư mở rộng được xác nhận, không áp dụng lại đối với thu nhập của tài sản, hoạt động có trước; trường hợp không hạch toán riêng được thì thu nhập được phân bổ theo tỷ lệ nguyên giá tài sản cố định tăng thêm sử dụng cho phần đầu tư mở rộng cấp trên tổng nguyên giá tài sản cố định sử dụng của hoạt động tương ứng, không tính giá trị đánh giá lại tài sản. Quyền hưởng ưu đãi không phụ thuộc việc dự án thuộc danh mục ngành, nghề đặc biệt ưu đãi đầu tư hoặc ngưỡng vốn của cơ chế ưu đãi đầu tư đặc biệt; áp dụng cả đối với phần đầu tư mở rộng của dự án được chấp thuận trước ngày 1.3.2026 nếu khoản đầu tư đề nghị ưu đãi chưa đưa vào kinh doanh trước ngày Nghị quyết này có hiệu lực.

Chủ tịch UBND cấp tỉnh xác nhận dự án đủ điều kiện áp dụng

Đối với cùng một khoản thu nhập, doanh nghiệp được lựa chọn áp dụng cơ chế ưu đãi tại Nghị quyết này hoặc cơ chế ưu đãi khác; việc lựa chọn không làm phát sinh lại thời gian ưu đãi đã sử dụng và không miễn nghĩa vụ thuế thu nhập doanh nghiệp bổ sung theo quy định chống xói mòn cơ sở thuế toàn cầu.

Doanh nghiệp tự xác định, kê khai ưu đãi trên cơ sở quyết định xác nhận, chịu trách nhiệm về hồ sơ, số liệu, điều kiện thực tế; nội dung về thu nhập tính thuế, chuyển lỗ, khai, nộp, thanh tra, xử lý vi phạm thuế không quy định tại Nghị quyết này thực hiện theo pháp luật về thuế. Chủ tịch UBND cấp tỉnh xác nhận dự án đủ điều kiện áp dụng chính sách ưu đãi trên cơ sở thẩm định của cơ quan chuyên môn về du lịch, phối hợp với cơ quan tài chính, cơ quan thuế và cơ quan chuyên ngành có liên quan; đối với dự án thực hiện tại từ hai tỉnh, thành phố trở lên thì xác nhận riêng đối với phần thực hiện tại từng địa phương, không tính trùng chỉ tiêu.

Theo dự thảo, doanh nghiệp được thành lập theo pháp luật Việt Nam, có hoạt động kinh doanh du lịch, mở mới cơ sở đào tạo, thực hiện đào tạo tối thiểu 500 học viên/năm được tính vào chi phí được trừ 150% khoản chi thực tế cho công tác đào tạo, đủ điều kiện quy định; phần tăng thêm bằng 50% khoản chi thực tế, không phải khoản ngân sách cấp hoặc hoàn trả bằng tiền trong 5 năm đầu.

Được tính tăng thêm khoản chi khi xác định thu nhập chịu thuế gồm: Chi phí đào tạo, đào tạo lại người lao động trong lĩnh vực du lịch; đăng ký, bảo hộ nhãn hiệu, tên thương mại, quyền sở hữu trí tuệ có thể được bảo hộ theo pháp luật nước tiếp nhận, gắn với sản phẩm, dịch vụ du lịch cung cấp tại Việt Nam; chi bảo vệ quyền hợp pháp tại thị trường nước ngoài; nghiên cứu thị trường, giới thiệu sản phẩm, tham gia hội chợ chuyên ngành, xúc tiến trực tiếp, chiến dịch tiếp thị tại thị trường quốc tế nhằm đưa khách đến Việt Nam, có kế hoạch, đối tượng, sản phẩm đầu ra, hợp đồng, chứng từ thực hiện. ■

Khu du lịch văn hóa Suối Tiên Ảnh: L.A

Đôi lục bình độc đáo từ vỏ quế

● **Bài, ảnh: NHƯ ĐỒNG**

Từ lớp vỏ của những cây quế lâu năm, người thợ ở xã Trà Bồng (Quảng Ngãi) đã tạo nên đôi lục bình cao 1,5m, trên đó chạm khắc những hình ảnh quen thuộc của đất và người Quảng Ngãi. Một cách làm mới để cây quế Trà Bồng không chỉ mang hương thơm mà còn kể câu chuyện về quê hương.

Đôi lục bình đặt trong xưởng sản xuất của Công ty TNHH Hương Quế Trà Bồng gây chú ý bởi kích thước lớn. Khác với những sản phẩm mỹ nghệ từ vỏ quế vốn quen thuộc, lần này người thợ thử sức với một sản phẩm có kích thước lớn hơn, đòi hỏi nhiều công đoạn xử lý và ghép vỏ.

Vỏ quế được lựa chọn từ những cây quế lâu năm, thân thẳng, lớp vỏ đẹp. Sau khi thu hoạch, vỏ được xử lý, tạo dáng, ghép từng lớp rồi mới chạm khắc các họa tiết lên thân bình. Đây cũng là lần đầu cơ sở thực hiện đôi lục bình có kích thước lớn từ vỏ quế. Bà Trần Thị Phương, xã Trà Bồng cho biết, bà đã gắn bó với cơ sở gần 10 năm. Với bà, việc được tham gia làm đôi lục bình lớn là một trải nghiệm đặc biệt. "Lần đầu tiên cơ sở làm lục bình lớn. Tôi rất vui và tự hào khi được tham gia làm sản phẩm này", bà Phương chia sẻ.

Nếu kích thước tạo ấn tượng ban đầu thì những họa tiết trên thân bình lại là điểm nhấn của sản phẩm. Trên lớp vỏ quế, người thợ chạm khắc hình ảnh cô gái mang gùi quế, núi Thiên Ấn, chùa Minh Đức và những hình ảnh gợi nhắc về vùng đất Quảng Ngãi. Ông Nguyễn Đức Lương, Giám đốc Công ty TNHH Hương Quế Trà Bồng cho biết, trước đây cơ sở chủ yếu làm những chiếc lục bình nhỏ từ vỏ quế. Việc làm sản phẩm lớn hơn nhằm tạo sự khác biệt và giới thiệu rõ hơn giá trị của cây quế Trà Bồng. "Lúc trước làm lục bình nhỏ, giờ làm lớn. Tôi muốn mọi người biết nhiều hơn về cây quế ở Quảng Ngãi", ông Lương nói.

Không dừng lại ở những hình ảnh hiện có, cơ sở dự kiến đưa thêm nhiều biểu tượng gắn với vùng đất quế lên sản phẩm như cây quế cổ thụ, Quảng trường 28.8, Điện Trường Bà. "Qua đó giới thiệu thêm nơi cây quế lớn lên, gắn bó với người dân và cuộc sống ở đây", ông Lương chia sẻ. Từ một lớp vỏ tưởng như chỉ là phần bỏ đi sau khi khai thác, qua bàn tay người thợ, quế được tạo thành những sản phẩm trang trí vừa có giá trị sử dụng, vừa mang dấu ấn địa phương. Cặp lục bình dự kiến được giới thiệu tại các hội chợ OCOP, các sự kiện, triển lãm trong và ngoài tỉnh.

Quế Trà Bồng từ lâu đã gắn bó với đời sống của đồng bào Co và trở thành một trong những sản vật đặc trưng của Quảng Ngãi. Không chỉ được sử dụng làm gia vị, dược liệu, tinh dầu, cây quế còn được tận dụng để tạo ra nhiều sản phẩm thủ công, mỹ nghệ. Vùng quế Trà Bồng trước đây có khoảng 5.500ha. Hằng năm, sản lượng quế thu hoạch dao động khoảng 1.800-2.000 tấn. Với hương thơm đặc trưng, hàm lượng tinh dầu cao, quế Trà Bồng không chỉ được ưa chuộng trong nước mà còn có mặt tại một số thị trường quốc tế như Trung Quốc, Pháp, Ấn Độ, Hàn Quốc…

Các họa tiết mang dấu ấn văn hóa, cảnh sắc Quảng Ngãi trên sản phẩm

Đôi lục bình cao 1,5m được làm từ vỏ quế Trà Bồng

Từ nguồn nguyên liệu này, nhiều sản phẩm được làm ra như tinh dầu quế, tăm, nhang và các mặt hàng mỹ nghệ từ vỏ quế như bình, chén, hộp đựng trà. Việc tạo nên đôi lục bình cao 1,5m cho thấy hướng đi mới trong việc khai thác giá trị của vỏ quế. Không chỉ dừng ở một sản phẩm thủ công, người làm quế đang tìm cách đưa thêm câu chuyện văn hóa, cảnh sắc và con người Quảng Ngãi vào từng sản phẩm.

Bởi vậy, mỗi lớp vỏ quế trên đôi lục bình không chỉ giữ lại màu sắc, hương thơm của cây quế mà còn mang theo hình ảnh của vùng đất nơi cây quế đã bén rễ từ bao đời. ■

TP.HCM tăng cường phòng ngừa tội phạm tại các cơ sở lưu trú

Ngày 6.10, Sở Du lịch TP.HCM phối hợp với Công an TP.HCM tổ chức hội nghị tập huấn, phổ biến quy định pháp luật về quản lý cơ sở lưu trú du lịch, bảo đảm an ninh, trật tự, phòng, chống ma túy và phòng ngừa lừa đảo trong kinh doanh. Ông Phạm Huy Bình, Giám đốc Sở Du lịch cho biết, an toàn là điều kiện đầu tiên tạo nên niềm tin của du khách và uy tín điểm đến. Một cơ sở lưu trú không chỉ được đánh giá qua cơ sở vật chất, chất lượng phục vụ mà còn phải bảo đảm an toàn, minh bạch và đáng tin cậy.

Theo ông Bình, hoạt động lưu trú đang đối diện với các phương thức, thủ đoạn tội phạm ngày càng tinh vi, có nguy cơ bị lợi dụng để thực hiện hành vi vi phạm pháp luật, nhất là liên quan đến ma túy. Bên cạnh đó, tình trạng giả mạo cơ sở lưu trú, lừa đảo đặt phòng trực tuyến ảnh hưởng đến quyền lợi du khách và uy tín doanh nghiệp. Công tác quản lý vì vậy cần gắn việc chấp hành quy định với chủ động nhận diện, phòng ngừa và phối hợp xử lý ngay từ cơ sở. Để đáp ứng yêu cầu này, chương trình tập huấn tập trung vào ba nhóm chuyên đề. Sở Du lịch cập nhật các quy định về kinh doanh cơ sở lưu trú du lịch. Phòng Cảnh sát quản lý hành chính về trật tự xã hội hướng dẫn bảo đảm an ninh, trật tự, khai báo lưu trú, quản lý cư trú, quản lý người nước ngoài và phòng ngừa lừa đảo đặt phòng trực tuyến.

Phòng Cảnh sát điều tra tội phạm về ma túy trao đổi về phương thức, thủ đoạn và dấu hiệu liên quan đến ma túy có thể phát sinh tại cơ sở lưu trú; hướng dẫn biện pháp phòng ngừa, phát hiện và phối hợp xử lý khi xảy ra vụ việc. Đại diện Công an TP lưu ý, người quản lý, lễ tân, bảo vệ và nhân viên thường xuyên tiếp xúc với khách cần được trang bị kỹ năng nhận diện nguy cơ. Khi phát hiện dấu hiệu bất thường, cơ sở lưu trú cần kịp thời thông tin và phối hợp với cơ quan chức năng. Đối với nguy cơ giả mạo, lừa đảo đặt phòng trực tuyến, doanh nghiệp cần nâng cao cảnh giác, trao đổi các tình huống phát sinh với cơ quan chức năng để được hướng dẫn phòng ngừa, bảo vệ quyền lợi du khách và uy tín của đơn vị.

Ông Phạm Huy Bình nhấn mạnh, mỗi cơ sở lưu trú an toàn sẽ góp phần tạo nên một điểm đến an toàn. Về lâu dài, cần tăng cường liên kết giữa ngành du lịch, công an, chính quyền địa phương, người dân và doanh nghiệp để thông tin được tiếp nhận, xử lý nhanh chóng, kịp thời...

P.V

PHẢN HỒI VỀ BÀI *PHƯỜNG TÂY HỒ "KHAI TỬ" CHÙA QUANG ÂN, "XÓA SỔ" DI TÍCH CÁCH MẠNG KHÁNG CHIẾN?*:

Đình chỉ tuyệt đối, bổ sung vào danh mục để phục dựng di tích

● **LÂM SƠN**

Tại buổi họp báo thông tin về tình hình kinh tế, xã hội quý III.2026 do UBND thành phố Hà Nội tổ chức chiều 5.10, lãnh đạo UBND phường Tây Hồ cho biết đã đình chỉ tuyệt đối hoạt động phá dỡ, xây dựng công trình, đồng thời đề nghị bổ sung vào danh mục và phục dựng di tích lịch sử, văn hóa, di tích lịch sử cách mạng kháng chiến chùa Quang Ân ngay trong năm 2027.

Lãnh đạo phường Tây Hồ nhấn mạnh, ngay khi nhận được bài phản ánh của *Văn Hóa* và sự quan tâm của dư luận, phường đã chỉ đạo các phòng ban chuyên môn có liên quan khẩn trương rà soát toàn bộ hồ sơ cấp Giấy phép xây dựng; tổ chức kiểm tra hiện trường tại địa chỉ số 64 ngách 78/19 đường Võ Chí Công (phường Tây Hồ, Hà Nội), trùng với vị trí khu Thượng điện (dân thường gọi gian Tam bảo), đồng thời lập biên bản.

Tam quan chùa Quang Ân (chùa Làng Tân) năm 1970 Ảnh: TƯ LIỆU

> *"Bên cạnh đó, phường Tây Hồ sẽ phối hợp với các Sở, ngành kiểm tra toàn bộ nguồn gốc đất có liên quan đến chùa Quang Ân; tổ chức hội thảo khoa học để nhận diện rõ hơn giá trị lịch sử, văn hóa, kiến trúc… chùa Quang Ân; điều chỉnh quy hoạch và lập quy hoạch, lập dự án đầu tư công tiến hành phục dựng di tích lịch sử, văn hóa và di tích lịch sử cách mạng kháng chiến chùa Quang Ân ngay trong giai đoạn 2026-2027; cố gắng tiến hành phục dựng di tích trong năm 2027."*

Giám sát chặt chẽ, tuyệt đối không để phát sinh hoạt động xây dựng

Cũng theo lãnh đạo phường Tây Hồ, trong hai ngày 2-3 và sáng 5.10, phường đã phối hợp với cơ quan chức năng thành lập các Tổ công tác tiến hành kiểm tra hiện trường, nơi cấp Giấy phép xây dựng tại địa chỉ số 64 ngách 78/19 đường Võ Chí Công (tức nằm trong khuôn viên di tích lịch sử, văn hóa và di tích lịch sử cách mạng kháng chiến chùa Quang Ân). Qua kiểm tra, các Tổ công tác nhận thấy tại hiện trường còn đang lưu giữ một số hiện vật chùa Quang Ân, đồng thời đề nghị chủ hộ gia đình tạm dừng phá dỡ, xây dựng công trình. Tổ công tác cũng đề xuất các phòng chuyên môn liên quan của phường sẽ tiến hành rà soát toàn bộ, tổng hợp hồ sơ, tài liệu có liên quan đến hồ sơ cấp phép cũng như nguồn gốc sử dụng đất.

Trên cơ sở đó, ngay trong ngày 2.10, Phòng Kinh tế, Hạ tầng và Đô thị phường Tây Hồ đã ra Thông báo số 402/TB-KTHT&ĐT về việc tạm dừng hoạt động phá dỡ, xây dựng tại số 64 ngách 78/19 đường Võ Chí Công. Thông báo cho biết: "Ngày 2.10.2026, Tổ công tác của UBND phường Tây Hồ kiểm tra địa bàn phát hiện ông Đỗ Vũ Chi và vợ là bà Đinh Kim Hồng đã phá dỡ nhà và chưa có thông báo bằng văn bản gửi đến UBND phường Tây Hồ về thời gian thực hiện phá dỡ công trình trước thời điểm thi công ít nhất năm ngày làm việc để UBND phường kiểm tra, chủ động phối hợp là vi phạm khoản 1, Điều 6 Quyết định số 68/2025/QĐ-UBND ngày 8.11.2025 của UBND thành phố Hà Nội… Thực hiện công tác tại địa phương, UBND phường Tây Hồ sẽ phối hợp với với các Sở, ngành của UBND thành phố để kiểm tra, rà soát nội dung thông tin báo chí phản ánh về chùa Quang Ân và di tích cách mạng kháng chiến tại địa chỉ tại số 64 ngách 78/19 đường Võ Chí Công. Phòng Kinh tế, Hạ tầng và Đô thị phường Tây Hồ yêu cầu ông Đỗ Vũ Chi và vợ là bà Đinh Kim Hồng tạm dừng hoạt động phá dỡ, xây dựng công trình tại số 64 ngách 78/19 đường Võ Chí Công cho đến khi có thông báo mới". Thông báo còn cho biết, giao Tổ quản lý trật tự xây dựng địa bàn khu vực Nghĩa Đô giám sát chặt chẽ, tuyệt đối không để phát sinh hoạt động xây dựng".

Tại buổi họp báo, sau khi trình bày quá trình khảo sát, kiểm tra hiện trường, đối chiếu với các tài liệu, hồ sơ có liên quan, lãnh đạo UBND phường nhấn mạnh, quan điểm của phường là phải bảo vệ, bảo tồn di sản văn hóa, vì thế đã đình chỉ tuyệt đối hoạt động phá dỡ, xây dựng công trình. Trên cơ sở đó, phường sẽ tiến hành phối hợp với các Sở, ngành liên quan của thành phố đề xuất cấp thẩm quyền xem xét, bổ sung di tích lịch sử, văn hóa và di tích lịch sử cách mạng kháng chiến chùa Quang Ân vào Danh mục kiểm kê di tích của UBND thành phố Hà Nội. Bên cạnh đó, phường Tây Hồ sẽ phối hợp với các Sở, ngành kiểm tra toàn bộ nguồn gốc đất có liên quan đến chùa Quang Ân; tổ chức hội thảo khoa học để nhận diện rõ hơn giá trị lịch sử, văn hóa, kiến trúc… chùa Quang Ân; điều chỉnh quy hoạch và lập quy hoạch, lập dự án đầu tư công để tiến hành phục dựng di tích lịch sử, văn hóa và di tích lịch sử cách mạng kháng chiến chùa Quang Ân ngay trong giai đoạn 2026-2027; cố gắng tiến hành phục dựng trong năm 2027.

Còn đó những câu hỏi về trách nhiệm quản lý

Chúng tôi hoan nghênh sự vào cuộc kịp thời của lãnh đạo phường Tây Hồ cũng như đã đưa ra những chủ trương để bảo vệ, bảo tồn di tích lịch sử, văn hóa và di tích lịch sử cách mạng kháng chiến chùa Quang Ân. Tuy nhiên, đây là vấn đề gây bức xúc trong dư luận, vì thế phường Tây Hồ cần làm rõ trách nhiệm của các bên liên quan trong việc quản lý nhà nước về di sản văn hóa trên địa bàn cả trong và trước khi tiến hành sáp nhập và thực hiện chính quyền mô hình 2 cấp.

Không thể nói rằng phường Nghĩa Đô, UBND quận Cầu Giấy cũ nay là phường Tây Hồ không biết hồ sơ di tích lịch sử, văn hóa và di tích lịch sử cách mạng kháng chiến chùa Quang Ân, cũng như hiện trạng hiện nay của di tích. Suốt trong những năm 2005 cho đến năm 2010, lãnh đạo UBND thành phố Hà Nội và Sở, ngành liên quan đã ban hành rất nhiều văn bản chỉ đạo UBND quận Cầu Giấy, phường Nghĩa Đô, các đơn vị liên quan phải "**giải quyết dứt điểm tranh chấp đất đai tại khu vực chùa Quang Ân để tạo điều kiện thuận lợi trong việc triển khai thực hiện Dự án quy hoạch tu bổ, tôn tạo tổng thể di tích chùa Quang Ân**". Chúng tôi nhận thấy rằng, những văn bản chỉ đạo của thành phố Hà Nội và Sở, ngành hiện vẫn còn giá trị pháp lý. Nhưng trải qua gần hai thập kỷ, một vụ việc trong "tầm tay" mà chính quyền sở tại lại thiếu kiên quyết xử lý dẫn đến nguy cơ di tích bị "xóa bỏ".

Từ năm 2008, UBND thành phố Hà Nội đã đồng chủ trương lập dự án quy hoạch tu bổ, tôn tạo tổng thể di tích chùa Quang Ân giao Sở VHTTDL, Sở KH&ĐT, UBND quận Cầu Giấy triển khai thực hiện. Năm 2009, UBND quận Cầu Giấy ra quyết định giao cho UBND phường Nghĩa Đô chuẩn bị đầu tư dự án Quy hoạch, tu bổ, tôn tạo chùa Quang Ân. Tuy nhiên, những văn bản chỉ đạo về tổ chức triển khai thực hiện vẫn chỉ nằm trên giấy, để di tích mãi trong tình trạng xuống cấp đặc biệt nghiêm trọng, ảnh hưởng giá trị lịch sử, văn hóa và cách mạng kháng chiến chùa Quang Ân. Cần biết rằng, giá trị lịch sử, văn hóa di tích lịch sử, văn hóa và di tích lịch sử cách mạng kháng chiến chùa Quang Ân đã được nhiều nhà nghiên cứu, khoa học ở Trung ương và Hà Nội nhận diện đầy đủ trên nhiều phương diện qua "Hội thảo khoa học chùa Quang Ân" do UBND quận Cầu Giấy, Sở VHTTDL thành phố Hà Nội tổ chức năm 2008.

Tại đây, các nhà nghiên cứu, khoa học, chính quyền địa phương và các Sở, ngành kết luận rằng, "hiện nay ngôi chùa cổ đã xuống cấp nghiêm trọng, chỉ có thể nhận biết qua cổng Tam quan với tứ trụ còn tương đối nguyên vẹn, tòa Tiền đường chỉ còn lại nền móng. Hiện chỉ còn một diện tích rất nhỏ ở phần Thượng điện là nơi đặt tượng và đồ thờ tự. Do đó cần có kế hoạch tu bổ, tôn tạo lại chùa Quang Ân, một ngôi chùa quý giá của nhân dân phường Nghĩa Đô và quận Cầu Giấy, phục vụ tốt nhu cầu tín ngưỡng của nhân dân, thực hiện tốt Pháp lệnh về Tôn giáo và Luật Di sản văn hóa". Ngoài ra, từ hơn chục năm về trước, nhiều ban, Sở, ngành của thành phố Hà Nội liên tục thúc giục chính quyền địa phương bên cạnh lập dự án tu bổ, tôn tạo thì phải tổ chức gắn biển di tích lịch sử cách mạng kháng chiến chùa Quang Ân. Điều khó hiểu là, những công việc này vẫn đang giẫm chân tại chỗ, và dường như không ai chịu trách nhiệm, dẫn đến tình trạng "hòa cả làng", gây tổn thương, xâm hại nghiêm trọng đến di tích.

Và cũng không biết tại sao với những lý do gì mà bỗng nhiên di tích lịch sử, văn hóa và di tích lịch sử cách mạng kháng chiến chùa Quang Ân bị "loại bỏ" khỏi Danh mục kiểm kê di tích của UBND thành phố Hà Nội năm 2016; danh sách cập nhật di tích năm 2025, trong khi đó, di tích quan trọng này đã được đưa vào diện quản lý từ năm 1994, phân cấp cho quận Cầu Giấy quản lý theo quyết định của UBND thành phố Hà Nội. Có thể nói, đây là một trong nguyên nhân dẫn đến di tích bị dỡ bỏ phần Thượng điện (gian Tam bảo) vì không được quản lý, bảo vệ theo Luật Di sản văn hóa.

Những vấn đề nêu trên cần được chính quyền, cơ quan chức năng của thành phố Hà Nội làm rõ người, rõ việc, rõ trách nhiệm trong công tác quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa. ■

Nhiều hoạt động hấp dẫn tại Lễ hội Cốm xã Trung Hà

Từ ngày 9 - 11.10, tại Làng Văn hóa du lịch Bản Ba, UBND xã Trung Hà, tỉnh Tuyên Quang sẽ tổ chức Lễ hội Cốm năm 2026. Lễ hội nhằm bảo tồn, tôn vinh nét văn hóa truyền thống của các dân tộc địa phương, trọng tâm là văn hóa dân tộc Tày; đồng thời quảng bá tiềm năng du lịch, giới thiệu các sản phẩm đặc trưng và thu hút đầu tư vào phát triển du lịch trên địa bàn.

Trong 3 ngày diễn ra lễ hội, nhiều hoạt động văn hóa, thể thao độc đáo sẽ được tổ chức. Mở đầu là không gian "Chợ quê, chợ số" với 20 gian hàng trưng bày nông sản, sản phẩm OCOP đặc trưng. Tại đây, du khách được trực tiếp tham gia trải nghiệm quy trình làm cốm truyền thống. Bên cạnh đó, ngày khai mạc còn có Hội thi trình diễn trang phục dân tộc và Chương trình nghệ thuật "Sắc màu Trung Hà".

Trọng tâm của lễ hội diễn ra vào ngày 10.10 với Nghi lễ cúng tạ ơn, Lễ khai mạc, khánh thành các công trình tại Làng Văn hóa du lịch Bản Ba và Hội thi giã cốm. Cùng với đó là chuỗi hoạt động giao lưu văn hóa, thể thao, trò chơi dân gian và các tour trải nghiệm hấp dẫn như: Trekking Thác Bản Ba, gặt lúa, chụp ảnh check-in tại các điểm danh thắng địa phương.

M. THU

"Mường Khương - Sắc màu biên cương"

Trong 2 ngày 7 - 8.11, xã Mường Khương, tỉnh Lào Cai sẽ tổ chức Lễ hội "Mường Khương - Sắc màu biên cương" lần thứ Nhất, gắn với kỷ niệm 76 năm Ngày giải phóng Mường Khương.

Lễ hội mở đầu bằng chương trình diễu hành đường phố của các dân tộc Mông, Pa Dí, Dao, Nùng, Bố Y trên tuyến đường Giải phóng 11-11. Tiếp đó là chương trình đồng diễn "Sắc màu văn hóa" với các tiết mục múa gậy sênh tiền, khèn Mông, múa ô và dân vũ. Trong khuôn khổ lễ hội, người dân và du khách còn được tham gia các trò chơi dân gian như đánh pao, ném còn; tham quan gian hàng giới thiệu văn hóa, ẩm thực, sản phẩm nông nghiệp và sản phẩm OCOP.

Điểm nhấn của lễ hội là chương trình nghệ thuật "Sắc màu biên cương". Tại chương trình sẽ công bố Quyết định công nhận "Lễ cúng rừng của người Pa Dí" là Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia và Quyết định xếp hạng Đền Cây 2 là Di tích lịch sử văn hóa cấp tỉnh.

Lễ hội "Mường Khương - Sắc màu biên cương" lần thứ Nhất là dịp giới thiệu, quảng bá những giá trị văn hóa truyền thống, sản phẩm nông nghiệp đặc trưng và tiềm năng du lịch của địa phương; đồng thời góp phần bảo tồn bản sắc văn hóa các dân tộc và tạo thêm điểm nhấn thu hút du khách đến với vùng biên Mường Khương. **L.HƯƠNG**

THANH TOÁN XUYÊN BIÊN GIỚI BẰNG QR:

Mở rộng không gian tăng trưởng cho du lịch

● **TRUNG SƠN**

Sự thuận tiện trong thanh toán đang trở thành một phần của trải nghiệm điểm đến. Khi du khách có thể sử dụng phương thức thanh toán quen thuộc ngay tại khách sạn, nhà hàng, cửa hàng, điểm tham quan hay phố ẩm thực, QR xuyên biên giới có thể mở rộng không gian chi tiêu, giúp doanh nghiệp Việt Nam tiếp cận trực tiếp hơn với khách quốc tế.

Du lịch và thanh toán số đang có mối quan hệ ngày càng chặt chẽ

Trải nghiệm thanh toán tác động đến mức chi tiêu

Đây là một cấu phần của yêu cầu nâng chất lượng tăng trưởng du lịch trong kỷ nguyên số. Du lịch đang được đặt trước một yêu cầu mới: Tăng trưởng phải đi cùng giá trị. Nghị quyết số 26-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển du lịch Việt Nam trở thành ngành kinh tế mũi nhọn trong kỷ nguyên mới và Nghị quyết số 263/NQ-CP của Chính phủ về Chương trình hành động thực hiện Nghị quyết số 26-NQ/TW đều xác định yêu cầu chuyển mạnh từ tăng trưởng về số lượng sang chất lượng, giá trị gia tăng, lấy khoa học, công nghệ và chuyển đổi số làm động lực đột phá. Trong yêu cầu này, thanh toán số, đặc biệt là thanh toán xuyên biên giới bằng mã QR, cần được nhìn nhận rộng hơn một giải pháp kỹ thuật. Đó là một mắt xích kết nối dòng khách với dòng tiền, kết nối hạ tầng thanh toán với hệ sinh thái du lịch, bán lẻ, thương mại và dịch vụ.

Với du khách quốc tế, đặc biệt là khách châu Á, việc có thể sử dụng phương thức thanh toán quen thuộc ngay tại điểm đến giúp giảm một rào cản trong quá trình tiêu dùng. Khách không phải phụ thuộc quá nhiều vào tiền mặt; doanh nghiệp có thêm cơ hội tiếp cận khách hàng; giao dịch được thực hiện nhanh hơn, minh bạch hơn.

Theo số liệu của Ngân hàng Nhà nước, trong 6 tháng đầu năm 2026, tổng khối lượng giao dịch thanh toán không dùng tiền mặt đạt hơn 15 tỉ giao dịch, với tổng giá trị trên 190 triệu tỉ đồng, tăng 34,28% về số lượng và 12,24% về giá trị so với cùng kỳ năm 2025. Những con số ấy đặt ra một vấn đề lớn hơn đối với du lịch: Khi thói quen thanh toán số đã ngày càng phổ biến, điểm đến cũng phải theo kịp hành vi tiêu dùng của du khách.

Thách thức hiện nay không còn là xây dựng thêm một đường kết nối thanh toán. Vấn đề quan trọng hơn là làm thế nào để kết nối ấy được sử dụng rộng rãi, thuận tiện và tạo ra giá trị thực tế. Đây cũng là yêu cầu được đặt ra từ phía ngành Ngân hàng: Chuyển trọng tâm từ "kết nối được" sang "sử dụng được" và sử dụng hiệu quả; tăng khả năng tương tác, chuẩn hóa và phối hợp giữa các bên. Đồng thời bảo đảm an toàn, bảo mật, phòng chống gian lận, phòng chống rửa tiền, bảo vệ dữ liệu và quyền lợi hợp pháp của khách hàng.

Với ngành Du lịch, điều đó đồng nghĩa với việc QR xuyên biên giới cần hiện diện ở những điểm mà du khách thực sự phát sinh nhu cầu chi tiêu. Sân bay, cửa khẩu, khách sạn, trung tâm thương mại, nhà hàng, điểm tham quan, chợ, phố đi bộ, cửa hàng đặc sản, làng nghề và các khu kinh tế đêm đều có thể trở thành những mắt xích của một mạng lưới thanh toán du lịch liền mạch.

Không thể có một cấu hình thanh toán cho mọi thị trường

Một vấn đề khác cần được tính đến là sự khác biệt về hành vi tiêu dùng giữa các thị trường khách. Châu Á đang giữ vai trò quan trọng đối với du lịch Việt Nam. Năm 2025, Việt Nam đón gần 21,2 triệu lượt khách quốc tế, trong đó khách từ châu Á đạt khoảng 16,6 triệu lượt, chiếm 78,6%. Trong 8 tháng năm 2026, khách quốc tế đạt gần 16 triệu lượt, khách châu Á khoảng 11,8 triệu lượt, chiếm khoảng 74,2%.

Tuy nhiên, thị trường châu Á không phải một khối đồng nhất. Khách Trung Quốc, Hàn Quốc có quy mô lớn và yêu cầu cao về độ phủ, tốc độ phục vụ. Khách Nhật Bản, Ấn Độ, Singapore có những nhu cầu riêng về sản phẩm và trải nghiệm. Các thị trường láng giềng ASEAN lại tạo ra dòng khách ngắn ngày, đi lại nhiều lần, có khả năng kết nối với thương mại biên giới và kinh tế đêm. Vì vậy, thanh toán xuyên biên giới cũng cần được thiết kế theo từng thị trường, gắn với sản phẩm, truyền thông và hành vi tiêu dùng cụ thể.

Hành trình mua sắm của du khách hiện nay không bắt đầu khi họ bước vào một cửa hàng. Nó có thể bắt đầu từ lúc tìm kiếm thông tin, đặt vé, đặt phòng; tiếp tục trong thời gian lưu trú và kéo dài sau khi du khách trở về nước. Các nhóm sản phẩm có thể hưởng lợi từ một hệ thống thanh toán thuận tiện khá rộng: Lưu trú, ăn uống, vận chuyển, vé tham quan, vui chơi giải trí, đặc sản vùng miền, sản phẩm OCOP, hàng thủ công mỹ nghệ, thời trang, chăm sóc sức khỏe, làm đẹp, ẩm thực và kinh tế đêm. Những sản phẩm cao cấp như golf, du thuyền, nghỉ dưỡng chuyên biệt cũng có thể được tích hợp vào hệ sinh thái tiêu dùng số. Điều quan trọng là phải đưa các hộ kinh doanh nhỏ vào mạng lưới này.

Nghị quyết số 26-NQ/TW và Nghị quyết số 263/NQ-CP đặt ra yêu cầu nâng chất lượng, giá trị gia tăng và sức cạnh tranh của du lịch. Với yêu cầu này, thanh toán xuyên biên giới cần được nhìn từ góc độ rộng hơn một phương thức trả tiền. Đó cũng là thước đo để một hạ tầng công nghệ thực sự trở thành hạ tầng của tăng trưởng du lịch.

Để thanh toán xuyên biên giới thực sự trở thành một động lực mới cho du lịch, vấn đề cốt lõi là khả năng kết nối. Ngân hàng, tổ chức trung gian thanh toán, doanh nghiệp công nghệ, doanh nghiệp du lịch, bán lẻ, các hộ kinh doanh và cơ quan quản lý cần cùng tham gia. Thanh toán xuyên biên giới không nên được xem là một nhiệm vụ riêng của ngành Ngân hàng, bởi giá trị cuối cùng được tạo ra nằm ở sự kết nối giữa thanh toán với du lịch, thương mại, bán lẻ và dịch vụ. Ngành Du lịch cũng đang phát triển các nền tảng số phục vụ doanh nghiệp và du khách. Nền tảng "Quản trị và Kinh doanh du lịch" cùng hoạt động phối hợp với ngân hàng là một hướng kết nối quản trị, cung cấp dịch vụ và thanh toán số trong cùng hệ sinh thái. ■

Từ "phát triển phong trào thể thao" đến xây dựng một "quốc gia vận động"

● VŨ MINH ĐẠO

Sức khỏe, thể lực của người dân không chỉ là vấn đề của mỗi cá nhân, mỗi gia đình mà còn là một bộ phận cấu thành sức mạnh quốc gia. Từ cách tiếp cận đó, yêu cầu chuyển mạnh từ "phát triển phong trào thể thao" sang xây dựng một "quốc gia vận động" được Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đặt ra đã gợi mở một tư duy phát triển mới: Đưa thể dục, thể thao và vận động thể chất trở thành một phần của chiến lược phát triển con người, nâng cao chất lượng dân số và nguồn nhân lực Việt Nam trong giai đoạn mới.

Muốn xây dựng một "quốc gia vận động", cần bắt đầu từ trẻ em và trường học Ảnh: QUÝ LƯỢNG

Từ sức khỏe mỗi người đến sức mạnh quốc gia

Tại buổi làm việc với Đảng ủy Chính phủ, Đảng ủy Bộ VHTTDL và các cơ quan liên quan về thực hiện Nghị quyết số 08-NQ/TW ngày 1.12.2011 và Kết luận số 70-KL/TW ngày 31.1.2024 của Bộ Chính trị về phát triển thể dục, thể thao trong giai đoạn mới, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhấn mạnh: "Trước hết, phải coi sức khỏe và thể lực của người dân là một bộ phận của sức mạnh quốc gia và phát triển thể dục, thể thao là một trong những phương thức quan trọng để xây dựng nền tảng đó". Cách đặt vấn đề này mở rộng đáng kể cách nhìn về vị trí, vai trò của thể dục, thể thao trong một hệ quy chiếu rộng hơn: Đầu tư cho sức khỏe, thể lực của Nhân dân chính là đầu tư cho con người và sức mạnh lâu dài của quốc gia.

Từ chỉ đạo của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước cũng cho thấy yêu cầu chuyển mạnh từ "phát triển phong trào thể thao" sang xây dựng một "quốc gia vận động". Muốn xây dựng một "quốc gia vận động", cần bắt đầu từ trẻ em và trường học. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước yêu cầu: "Chúng ta cũng cần phải đặc biệt chú trọng đến thể thao học đường, không thể chỉ dừng ở việc tổ chức tiết giáo dục thể chất. Cần rà soát điều kiện sân bãi, thiết bị và đội ngũ giáo viên, đồng thời nghiên cứu cơ chế sử dụng chung các thiết chế thể thao công ngoài giờ học. Hệ thống trường học phải vừa giúp mỗi học sinh hình thành thói quen vận động suốt đời, vừa là nơi phát hiện sớm những tài năng thể thao".

Đây là một định hướng rất quan trọng. Mục tiêu của thể thao học đường không nên chỉ dừng ở việc học sinh hoàn thành chương trình giáo dục thể chất hay đạt một tiêu chuẩn rèn luyện nhất định. Điều quan trọng hơn là sau những năm học phổ thông, mỗi học sinh hình thành được nhu cầu, kỹ năng và thói quen vận động suốt đời.

Một đứa trẻ biết bơi, biết chạy, biết chơi một môn thể thao và tìm thấy niềm vui trong vận động sẽ có nền tảng để duy trì lối sống tích cực khi trưởng thành. Ngược lại, nếu giáo dục thể chất chỉ được coi là một môn học bắt buộc thì vận động rất dễ kết thúc cùng với giờ học. Bởi vậy, cần từng bước chuyển từ tư duy "dạy thể dục" sang "giáo dục lối sống vận động".

Điều đó đòi hỏi phải đồng thời giải quyết điều kiện sân bãi, trang thiết bị, đội ngũ giáo viên và khả năng tiếp cận các thiết chế thể thao. Đặc biệt, việc sử dụng chung cơ sở vật chất là một hướng cần được quan tâm. Có nơi trường học thiếu sân tập trong khi thiết chế thể thao công cộng ở gần đó chưa được khai thác hết công suất; cũng có nơi cộng đồng thiếu địa điểm tập luyện trong khi sân trường, nhà tập lại đóng cửa ngoài giờ học.

Một cơ chế sử dụng chung hợp lý, xác định rõ trách nhiệm quản lý, bảo đảm an toàn và chi phí vận hành có thể mở rộng đáng kể cơ hội vận động cho người dân mà không nhất thiết phải chờ đầu tư thêm những công trình lớn.

Tinh thần này cũng được Tổng Bí thư, Chủ tịch nước đặt ra đối với khu công nghiệp, khu đô thị và khu dân cư mới: "Không gian vận động cần được tính đến trong quy hoạch như một bộ phận của chất lượng sống. Những nơi chưa thể đầu tư mới thì phải tổ chức khai thác tốt hơn cơ sở hiện có, không để một bên thiếu nơi tập luyện trong khi tài sản công ở cùng địa bàn sử dụng chưa hết công suất". Như vậy, không gian vận động cần được nhìn nhận như một thành tố của chất lượng sống. Không phải nơi nào cũng cần một công trình thể thao quy mô lớn. Với thể thao quần chúng, nhiều khi một đường đi bộ an toàn, sân chơi nhỏ, khu tập ngoài trời hay sân thể thao cộng đồng được quản lý tốt, lại có giá trị sử dụng thiết thực hơn. Vấn đề cốt lõi là người dân phải dễ tiếp cận, dễ sử dụng và muốn sử dụng.

Để "quốc gia vận động" trở thành hiện thực

Một nội dung đặc biệt đáng chú ý trong chỉ đạo lần này là yêu cầu đo lường sức khỏe thể chất, mức độ vận động và khả năng tiếp cận thể dục, thể thao của người dân. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước nhấn mạnh: "Muốn vậy, trước hết phải đo được sức khỏe thể chất của người dân và sự thay đổi của thể lực qua từng thế hệ. Bộ VHTTDL phối hợp với Bộ Y tế, Bộ Giáo dục và Đào tạo nghiên cứu xây dựng bộ chỉ số về thể lực, mức độ vận động và khả năng tiếp cận thể dục, thể thao, trước hết đối với trẻ em, học sinh, người lao động và người cao tuổi. Phải biết nhóm dân cư nào đang thiếu vận động, địa bàn nào còn thiếu điều kiện tập luyện và những yếu tố nào đang cản trở người dân duy trì vận động thường xuyên". Đây là bước chuyển quan trọng từ quản lý phong trào sang quản trị dựa trên dữ liệu.

Nếu chỉ biết bao nhiêu người đăng ký tập luyện, bao nhiêu giải đấu được tổ chức hay bao nhiêu câu lạc bộ được thành lập thì chưa đủ để đánh giá thực chất hiệu quả chính sách. Cần biết nhóm dân cư nào ít vận động; mức độ vận động thay đổi ra sao theo độ tuổi, địa bàn; trẻ em, người lao động, người cao tuổi đang gặp những rào cản nào; người dân có thể tiếp cận địa điểm tập luyện thuận lợi hay không.

Khi có dữ liệu, chính sách mới có thể đúng đối tượng, đúng địa bàn, đúng vấn đề. Từ đó, hệ thống chỉ tiêu về phát triển thể dục, thể thao cũng cần từng bước chuyển từ việc chủ yếu đo "ngành Thể thao đã tổ chức được bao nhiêu hoạt động" sang đánh giá "sức khỏe, thể lực và thói quen vận động của người dân đã thay đổi như thế nào". Đây cũng chính là cách để kết quả thực hiện chính sách trở nên cụ thể, có thể nhìn thấy, đo được và duy trì trong thực tiễn.

Khi sức khỏe, thể lực của người dân được xác định là một bộ phận của sức mạnh quốc gia thì phát triển thể dục, thể thao không thể chỉ là trách nhiệm của một ngành.

Ngành Văn hóa, thể thao và du lịch giữ vai trò tham mưu, nòng cốt; ngành Giáo dục góp phần quyết định việc hình thành thói quen vận động của thế hệ trẻ; ngành Y tế kết nối vận động thể chất với phòng bệnh và chăm sóc sức khỏe; quy hoạch và chính quyền địa phương tạo dựng không gian công cộng; tổ chức công đoàn và doanh nghiệp có vai trò đối với sức khỏe người lao động; gia đình và cộng đồng là môi trường duy trì thói quen vận động mỗi ngày.

Vì vậy, "quốc gia vận động" cần được nhìn nhận như một mục tiêu phát triển liên ngành và của toàn xã hội. Cùng với đầu tư mới, cần khai thác hiệu quả nguồn lực hiện có. Sân vận động, nhà thi đấu, sân trường hay thiết chế văn hóa - thể thao được đầu tư nhưng sử dụng chưa hết công suất cũng đồng nghĩa với nguồn lực xã hội chưa được phát huy đầy đủ. Yêu cầu "không để một bên thiếu nơi tập luyện trong khi tài sản công ở cùng địa bàn sử dụng chưa hết công suất" cần được cụ thể hóa bằng những cơ chế quản lý và chia sẻ phù hợp.

Đích đến cuối cùng không chỉ là có thêm nhiều người tham gia một phong trào thể thao, mà là hình thành một xã hội trong đó mọi người đều có cơ hội, điều kiện và động lực để vận động: Trẻ em lớn lên cùng thể thao; người trưởng thành coi tập luyện là một phần của cuộc sống; người cao tuổi duy trì vận động để sống khỏe, sống tích cực; không gian sống khuyến khích con người đi bộ, chạy, chơi thể thao và kết nối cộng đồng.

Khi ấy, "quốc gia vận động" không còn là một khái niệm mang tính định hướng. Nó hiện diện trong sân trường mỗi buổi sáng, trên đường đi bộ trong công viên, tại sân chơi khu dân cư, trong khu công nghiệp sau giờ làm việc, trong câu lạc bộ của người cao tuổi và, quan trọng nhất, trong thói quen hằng ngày của hàng triệu gia đình Việt Nam.

Chuyển từ "phát triển phong trào thể thao" sang xây dựng một "quốc gia vận động", vì thế, chính là chuyển từ tổ chức hoạt động sang kiến tạo lối sống; từ đếm số người tham gia sang đo sự thay đổi về thể lực và chất lượng sống; từ trách nhiệm của riêng ngành Thể thao sang trách nhiệm chung của cả hệ thống và xã hội; từ đầu tư cho hoạt động thể thao sang đầu tư cho con người.

Đó cũng là cách đưa tinh thần Nghị quyết số 08-NQ/TW, Kết luận số 70-KL/TW và những chỉ đạo mới của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đi vào cuộc sống, góp phần xây dựng những thế hệ người Việt Nam khỏe mạnh hơn, năng động hơn, có chất lượng sống cao hơn, qua đó bồi đắp nguồn lực con người và sức mạnh quốc gia trong giai đoạn phát triển mới. ■

Bảo tàng Lịch sử Quốc gia, "địa chỉ ký ức" của dân tộc

● HÀ AN

Năm 2026, năm đánh dấu một cột mốc đặc biệt của Bảo tàng Lịch sử Quốc gia: Tròn 80 năm kể từ ngày Chủ tịch Hồ Chí Minh lần đầu tiên đến thăm Bảo tàng.

Từ Quốc gia Bảo tàng Viện năm 1946 đến Bảo tàng Lịch sử Quốc gia hôm nay, nơi đây không chỉ lưu giữ những chứng tích vật chất của lịch sử dân tộc, mà còn là một không gian đặc biệt lưu giữ ký ức về quá trình hình thành, bảo tồn và phát huy di sản văn hóa Việt Nam.

Một thiết chế văn hóa được Người đặc biệt quan tâm

Ngày 23.11.1945, chỉ hơn hai tháng sau ngày đọc bản *Tuyên ngôn Độc lập*, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh 65 về bảo tồn cổ tích trên toàn cõi Việt Nam. Điều 4 của Sắc lệnh nêu rõ: "Bảo tồn tất cả cổ tích trong toàn cõi Việt Nam, cấm phá hủy đình, chùa, đền, miếu, các cổ vật, thành, quách, mộ, chiếu sắc, văn bằng… có ích cho lịch sử".

Trong hoàn cảnh đất nước vừa giành được độc lập, chính quyền cách mạng phải đối mặt với vô vàn khó khăn, việc một trong những sắc lệnh đầu tiên dành sự quan tâm đến bảo tồn di sản cho thấy tầm nhìn của Chủ tịch Hồ Chí Minh đối với lịch sử và văn hóa dân tộc. Cùng với đó, Bảo tàng Louis Finot của Viện Viễn Đông Bác cổ Pháp, được xây dựng năm 1926, khánh thành năm 1932, được chuyển đổi thành Quốc gia Bảo tàng Viện trong những năm 1945-1946. Đây chính là tiền thân của Bảo tàng Lịch sử Việt Nam. Ngày 9.2.1946, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến dự khai mạc Triển lãm "Những tài liệu lịch sử của văn hóa Việt Nam" tổ chức tại Quốc gia Bảo tàng Viện. Đây là lần đầu tiên Người đến thăm nơi mà ngày nay thuộc Bảo tàng Lịch sử Quốc gia.

Theo TS Nguyễn Văn Cường, nguyên Giám đốc Bảo tàng Lịch sử Quốc gia, sự kiện ấy mang ý nghĩa đặc biệt. Trong những ngày đầu của Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, khi đất nước đang phải giải quyết nhiều vấn đề cấp bách, Chủ tịch Hồ Chí Minh vẫn dành sự quan tâm tới việc gìn giữ những chứng tích của lịch sử và văn hóa dân tộc. Bảo tàng vì thế không chỉ là nơi lưu giữ hiện vật mà còn được đặt trong mối quan hệ với việc giáo dục lịch sử, văn hóa và xây dựng ý thức về cội nguồn. Sau năm 1954, công tác xây dựng các thiết chế bảo tàng tiếp tục được Đảng và Chính phủ quan tâm. Bảo tàng Lịch sử Việt Nam được xây dựng trên cơ sở tiếp nhận cơ sở vật chất, tài liệu, hiện vật của Bảo tàng Louis Finot. Sau quá trình nghiên cứu, sưu tầm, bổ sung tài liệu, hiện vật và chuyển đổi nội dung từ bảo tàng nghệ thuật thành bảo tàng lịch sử, ngày 3.9.1958, Bảo tàng Lịch sử Việt Nam chính thức mở cửa đón khách.

Tháng 12.1954, tại một phiên họp Hội đồng Chính phủ do Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ tọa, việc xây dựng một Viện Bảo tàng mang tên Viện Bảo tàng Cách mạng được thảo luận và quyết định. Ngày 5.1.1959, Người đến xem nội dung trưng bày trước khi Bảo tàng Cách mạng Việt Nam chính thức khánh thành ngày 6.1.1959. Hai bảo tàng quốc gia với những nội dung, bộ sưu tập và lịch sử hình thành riêng đã trở thành những thiết chế quan trọng trong việc lưu giữ ký ức dân tộc. Ngày 26.9.2011, Bảo tàng Lịch sử Quốc gia được thành lập theo Quyết định số 1674/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ trên cơ sở sáp nhập Bảo tàng Lịch sử Việt Nam và Bảo tàng Cách mạng Việt Nam.

Sự ra đời của Bảo tàng Lịch sử Quốc gia là bước tiếp nối một hành trình lâu dài trong công tác sưu tầm, bảo quản, nghiên cứu và phát huy giá trị di sản. Qua đó, lịch sử dân tộc được nhìn nhận trong tính liên tục, từ những dấu tích văn hóa, lịch sử lâu đời đến quá trình đấu tranh giành độc lập, thống nhất đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Chủ tịch Hồ Chí Minh xem bản dập mặt trống đồng Ngọc Lũ thuộc văn hóa Đông Sơn tại Viện Bảo tàng Lịch sử Việt Nam (nay là Bảo tàng Lịch sử Quốc gia), ngày 9.2.1961

Những lần Người đến thăm và bài học còn nguyên giá trị

Điểm đặc biệt của Bảo tàng Lịch sử Quốc gia là mối liên hệ sâu sắc với Chủ tịch Hồ Chí Minh. Trong quá trình hoạt động của hai bảo tàng tiền thân, Người đã bảy lần đến thăm, xem trưng bày, nói chuyện với cán bộ, góp ý về nội dung và phương pháp hoạt động bảo tàng.

Sau lần đầu tiên năm 1946, ngày 5.1.1959, một ngày trước lễ khánh thành Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến xem trưng bày và nói chuyện với cán bộ. Người trao cho bảo tàng một chiếc lược bằng vỏ đồi mồi, kỷ vật của bà Nguyễn Thị Thanh trao tặng Bác, với mong muốn hiện vật được bảo quản và giới thiệu tới công chúng. Câu chuyện về chiếc lược cũng cho thấy Người luôn trân trọng những kỷ vật gắn với lịch sử cách mạng và tình cảm của nhân dân. Ngày 23.3.1959, Người cùng Tổng thống Ấn Độ R. Pra-xát đến thăm Bảo tàng. Người trực tiếp giới thiệu với vị khách quốc tế về cách kéo pháo bằng sức người trong chiến dịch Điện Biên Phủ. Ngày 25.6.1959, Người lại cùng Tổng thống Indonesia Xucácnô đến thăm Bảo tàng.

Trong lần này, một câu nói của Người với cán bộ thuyết minh về Phan Chu Trinh đã trở thành bài học sâu sắc đối với công tác thuyết minh lịch sử. Khi nghe giới thiệu Phan Chu Trinh là người tiêu biểu cho chủ nghĩa cải lương trong phong trào yêu nước Việt Nam đầu thế kỷ XX, Người nhẹ nhàng nhắc: "Cụ Phan thực sự là người yêu nước!". Cách ứng xử ấy cho thấy yêu cầu thận trọng, khách quan, có chiều sâu khi giới thiệu các nhân vật và sự kiện lịch sử. Ngày 4.7.1959, trên Báo *Nhân Dân*, với bút danh T.L, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết bài *Xem Viện Bảo tàng Cách mạng*. Người nhấn mạnh ý nghĩa giáo dục của bảo tàng và cho rằng, nếu biết cách giới thiệu, một lần xem bảo tàng có thể giúp người xem học được rất nhiều về lịch sử cách mạng. Người căn dặn: "Nói tóm lại

Bảo tàng Lịch sử Quốc gia có thể được nhìn nhận như một "địa chỉ ký ức" của quốc gia

người đến xem Viện Bảo tàng cần vừa xem vừa suy nghĩ và liên hệ với bản thân mình. Các đồng chí phụ trách giới thiệu thì cần nói rõ ý nghĩa cách mạng của những vật trưng bày. Làm như thế sẽ rất bổ ích".

Trong sổ vàng của Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Người ghi: "Trưng bày khéo, giải thích rõ, Viện Bảo tàng là một trường học tốt về lịch sử cách mạng của dân tộc Việt Nam ta". Những lời căn dặn đó đã vượt ra ngoài một thời điểm cụ thể để trở thành những nguyên tắc có giá trị lâu dài đối với hoạt động bảo tàng: Hiện vật phải được đặt trong câu chuyện lịch sử; nội dung trưng bày phải rõ ràng, dễ hiểu; cán bộ thuyết minh phải có kiến thức và biết lựa chọn cách truyền đạt phù hợp với từng đối tượng công chúng. Ngày 13.2.1961, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến tham quan Bảo tàng Lịch sử Việt Nam. Người chăm chú xem từng nét hoa văn trên bản dập mặt trống đồng Ngọc Lũ, một chi tiết cho thấy sự quan tâm của Người đối với những giá trị lâu đời của văn hóa dân tộc.

Ngày 12.3.1963, Người cùng Nhà vua Lào Xrixavang Vátthana và Thủ tướng Lào Xuvana Phuma đến thăm Bảo tàng Cách mạng Việt Nam. Sau khi xem sa bàn "Chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ", Người nhận xét: "Bảo tàng làm được cái sa bàn đẹp đấy". Lần thứ bảy, ngày 21.10.1964, Người cùng Tổng thống Mali Môđibô Cây ta đến thăm Bảo tàng. Lần này, Người đặc biệt chú ý đến sự cập nhật của nội dung trưng bày. Khi xem phòng "Phong trào cách mạng miền Nam", Người nhận xét nội dung đã không còn phù hợp với tình hình mới và yêu cầu phải chỉnh lý, bổ sung. Người cũng góp ý về sơ đồ, biển tên các phòng trưng bày để khách tham quan dễ định hướng. Đặc biệt, khi nghe thuyết minh về chiến thắng Điện Biên Phủ, Người nhắc cán bộ thuyết minh phải khái quát, tập trung, đi thẳng vào vấn đề, phù hợp với thời gian của khách tham quan. Sau đó, Người trực tiếp giới thiệu bằng tiếng Pháp trong khoảng bảy phút.

Những câu chuyện ấy cho thấy Chủ tịch Hồ Chí Minh không chỉ quan tâm đến việc bảo tồn hiện vật mà còn đặc biệt chú trọng cách hiện vật được đưa đến với công chúng. Với Người, bảo tàng chỉ thực sự phát huy giá trị khi người xem có thể hiểu, suy nghĩ và tìm thấy sự kết nối giữa những gì được trưng bày với lịch sử, với cuộc sống và trách nhiệm của chính mình. Đó cũng là giá trị bền vững của Bảo tàng Lịch sử Quốc gia hôm nay. Qua thời gian, hiện vật có thể được bổ sung, phương pháp trưng bày có thể thay đổi, công nghệ có thể tạo ra những cách tiếp cận mới, nhưng yêu cầu cốt lõi vẫn là làm cho lịch sử trở nên gần gũi, dễ tiếp nhận và có sức gợi mở đối với công chúng.

"Từ những nền tảng ấy, Bảo tàng Lịch sử Quốc gia không chỉ là nơi bảo quản những hiện vật quý giá của dân tộc mà còn là một thiết chế nghiên cứu, giáo dục và truyền thông văn hóa; nơi kết nối quá khứ với hiện tại, góp phần giúp mỗi thế hệ hiểu hơn về lịch sử hình thành và phát triển của đất nước", TS Nguyễn Văn Đoàn, Giám đốc Bảo tàng Lịch sử Quốc gia chia sẻ. 80 năm kể từ lần đầu Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm Quốc gia Bảo tàng Viện, những dấu ấn của Người vẫn hiện diện trong ký ức, hiện vật, tư liệu và phương thức hoạt động của Bảo tàng. Từ Sắc lệnh 65 về bảo tồn di sản đến những chỉ dẫn cụ thể về trưng bày, thuyết minh, cập nhật nội dung và phục vụ công chúng, có thể thấy một quan niệm nhất quán: Bảo tồn không phải để quá khứ đứng yên mà để những giá trị của quá khứ tiếp tục được nhận biết, hiểu đúng và trao truyền.

Với bề dày lịch sử, hệ thống sưu tập và những giá trị đặc biệt gắn với tiến trình lịch sử dân tộc, Bảo tàng Lịch sử Quốc gia có thể được nhìn nhận như một "địa chỉ ký ức" của quốc gia. Ở đó, lịch sử không chỉ được lưu giữ trong hiện vật mà còn được tiếp tục kể lại, nghiên cứu và lan tỏa, góp phần bồi đắp nền tảng tinh thần, lòng yêu nước, niềm tự hào và ý thức gìn giữ di sản cho các thế hệ hôm nay và mai sau. ■

Biến giá trị văn hóa thành nguồn lực phát triển

● **Bài, ảnh: XUÂN TRƯỜNG**

Từ yêu cầu bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa, vấn đề đặt ra hiện nay là làm thế nào chuyển hóa những giá trị ấy thành nguồn lực, sức mạnh nội sinh và động lực trực tiếp cho phát triển đất nước.

Đây cũng là những vấn đề trọng tâm được đặt ra tại Hội thảo khoa học cấp quốc gia "Phát huy giá trị văn hóa Việt Nam thành một động lực quan trọng phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới", sắp diễn ra tại Hà Nội.

Nhận diện đầy đủ nguồn lực văn hóa

Văn hóa luôn giữ vị trí đặc biệt trong sự nghiệp dựng nước, giữ nước và phát triển đất nước. Trong giai đoạn phát triển mới, cùng với nhiệm vụ bảo tồn, gìn giữ và phát huy các giá trị văn hóa, yêu cầu quan trọng hơn là phải chuyển hóa những giá trị ấy thành nguồn lực và sức mạnh nội sinh, tạo động lực cho phát triển. Theo Phó Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa và Xã hội của Quốc hội Triệu Thế Hùng, đây chính là vấn đề trung tâm cần được trao đổi, làm rõ tại Hội thảo khoa học cấp quốc gia "Phát huy giá trị văn hóa Việt Nam thành một động lực quan trọng phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới".

Hội thảo hướng tới nhận diện rõ hơn nguồn lực văn hóa Việt Nam, những điểm nghẽn về thể chế, chính sách và tổ chức thực hiện, từ đó đề xuất giải pháp phát huy giá trị văn hóa thành nguồn lực thực sự cho phát triển đất nước. Đáng chú ý, cách tiếp cận về văn hóa được đặt trong mối quan hệ chặt chẽ với xây dựng con người, môi trường xã hội, kỷ cương, thượng tôn pháp luật và bảo đảm an ninh quốc gia. Sự phối hợp giữa Ủy ban Văn hóa và Xã hội của Quốc hội với Bộ Công an trong tổ chức Hội thảo cũng thể hiện cách tiếp cận này. Một trong những vấn đề được nhấn mạnh là xây dựng văn hóa tuân thủ, để tôn trọng và chấp hành pháp luật không chỉ xuất phát từ yêu cầu quản lý mà trở thành ý thức tự giác, chuẩn mực ứng xử và trách nhiệm xã hội của mỗi người. Cùng với đó, trong bối cảnh toàn cầu hóa, chuyển đổi số và sự phát triển mạnh mẽ của các nền tảng xuyên biên giới, yêu cầu bảo đảm an ninh văn hóa ngày càng rõ nét.

Theo Phó Chủ nhiệm Triệu Thế Hùng, cần vừa mở rộng giao lưu, tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại, phát triển công nghiệp văn hóa và sức mạnh mềm quốc gia; vừa giữ gìn bản sắc, bảo vệ các giá trị nền tảng, xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh và nâng cao sức đề kháng của xã hội trước những tác động tiêu cực. "Văn hóa, phát triển và an ninh có mối quan hệ gắn bó chặt chẽ. Một nền văn hóa mạnh góp phần tạo nên một xã hội có kỷ cương, có sức đề kháng và có năng lực sáng tạo; đồng thời, một môi trường an toàn, ổn định là điều kiện quan trọng để văn hóa phát triển và các giá trị tốt đẹp được lan tỏa", Phó Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa và Xã hội Triệu Thế Hùng nhấn mạnh.

Buổi gặp mặt báo chí cung cấp thông tin Hội thảo khoa học cấp quốc gia

Khơi thông nguồn lực từ thể chế và kỷ luật thực thi

Từ góc độ nghiên cứu và thực tiễn, trung tướng Phan Xuân Tuy, Giám đốc Học viện Chính trị Công an nhân dân cho biết, hội thảo sẽ tập trung làm rõ quan niệm, mục tiêu, định hướng mới về phát triển văn hóa được xác định trong Văn kiện Đại hội XIV của Đảng và Nghị quyết số 80 của Bộ Chính trị; đồng thời cụ thể hóa việc triển khai các nghị quyết của Quốc hội, Chính phủ và chương trình hành động thực hiện Nghị quyết số 80.

Hội thảo cũng hướng tới việc triển khai nghiêm túc Kết luận số 18-KL/TW Hội nghị Trung ương 2 về phát triển kinh tế - xã hội, tài chính quốc gia, đầu tư công, vay, trả nợ công giai đoạn 2026-2030 gắn với mục tiêu tăng trưởng hai con số. Theo trung tướng Phan Xuân Tuy, một trọng tâm được đặt ra là định hình tư duy mới về hoàn thiện thể chế văn hóa, siết chặt kỷ luật thực thi nhằm khơi thông các nguồn lực và thúc đẩy phát triển. Đây cũng là yêu cầu gắn lý luận với thực tiễn, giữa hoạch định chính sách, pháp luật với tổ chức thực hiện.

Với quy mô hội thảo khoa học cấp quốc gia, vấn đề được đặt ra không chỉ dừng ở nhận diện giá trị văn hóa, mà còn hướng tới xác định những nguồn lực cần phát huy, những điểm nghẽn cần tháo gỡ, nhất là về thể chế, pháp luật; đồng thời nhận diện những thách thức trong quá trình nâng cao kỷ luật thực thi. Việc trao đổi giữa các nhà quản lý, nhà khoa học, chuyên gia và những người hoạt động thực tiễn, nhất là trong lĩnh vực văn hóa, bảo vệ an ninh quốc gia, tư tưởng và văn hóa, được kỳ vọng góp phần đúc rút những bài học kinh nghiệm, tạo cơ sở để phát huy toàn diện giá trị con người Việt Nam.

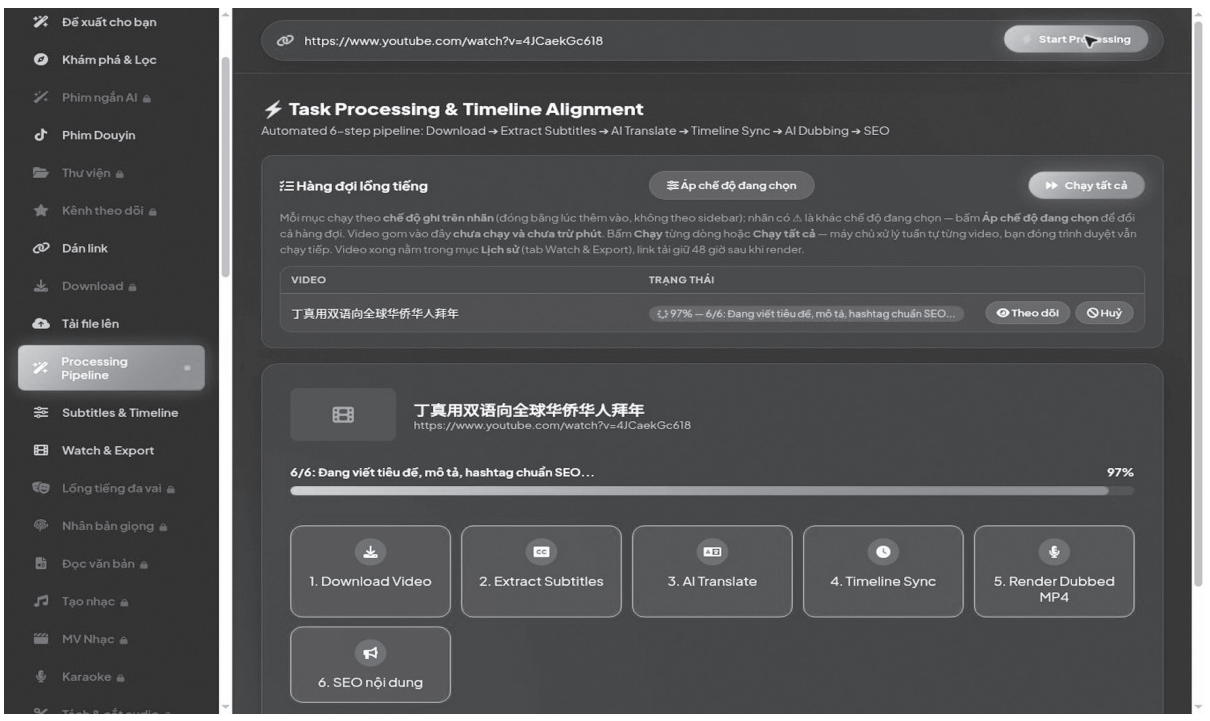
Mục tiêu cuối cùng là đưa văn hóa vượt ra khỏi cách tiếp cận thuần túy về bảo tồn, để các giá trị văn hóa và con người Việt Nam trở thành sức mạnh mềm, một trụ cột và động lực mới cho phát triển đất nước, hướng tới mục tiêu phát triển bằng văn hóa. Hội thảo khoa học cấp quốc gia với chủ đề "Phát huy giá trị văn hóa Việt Nam thành một động lực quan trọng phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới" sẽ chính thức diễn ra sáng 10.10 tại Nhà Quốc hội. ■

"CƠN LỐC" PHIM

Thâm nhập những "xưởng phim online"

● **HOÀNG HƯƠNG**

Không cần phim trường, máy quay hay diễn viên, một xưởng sản xuất có thể nằm gọn trong chiếc laptop. Đăng nhập bằng tài khoản phụ, dán đường dẫn nguồn và chọn vài thông số, phóng viên *Văn Hóa* đã theo dõi được cả dây chuyền từ nhận diện lời thoại, dịch, lồng tiếng, làm phụ đề đến tạo tiêu đề, từ khóa để đăng tải... Quá trình thử nghiệm cho thấy, chỉ trong thời gian cực ngắn, một video có thể được Việt hóa, đóng gói và sẵn sàng đưa lên mạng.

Quá trình thử nghiệm cho thấy, sau khi tải video, trích xuất lời thoại, dịch, đồng bộ và lồng tiếng, hệ thống tiếp tục tự động tạo tiêu đề, mô tả và hashtag **Ảnh chụp màn hình**

Một đường dẫn, sáu công đoạn

Mới đây, phóng viên *Văn Hóa* đăng nhập một dịch vụ Việt hóa video bằng tài khoản Google phụ. Tài khoản mới được cấp 20 phút lồng tiếng dùng thử. Trên giao diện chính, người dùng chỉ cần dán đường dẫn hoặc tải video lên, sau đó chọn ngôn ngữ nguồn, ngôn ngữ đầu ra, phong cách dịch, giọng đọc cùng một số thông số trình bày...

Để bảo đảm việc thử nghiệm không xâm phạm bản quyền, phóng viên không sử dụng bất kỳ bộ phim ngắn nào đang lan truyền trên mạng xã hội mà chọn video dài 61 giây được chia sẻ theo giấy phép Creative Commons CC BY 3.0. Video gồm lời chúc Tết bằng tiếng Quan thoại và tiếng Tạng Amdo. Đường dẫn trực tiếp tới tệp video bị hệ thống từ chối. Khi thay bằng đường dẫn của chính video này trên YouTube, quá trình xử lý bắt đầu. Tiến trình chia công việc thành sáu bước: Tải video, trích xuất lời thoại, dịch bằng AI, đồng bộ thời gian, kết xuất bản lồng tiếng và tạo nội dung đăng tải.

Chỉ sau khoảng 15 giây, tiến trình đạt 55%, rồi chuyển sang đồng bộ lời thoại và kết xuất video. Chưa đầy hai phút, sản phẩm hoàn chỉnh đã xuất hiện trên màn hình. Ngoài tệp video lồng tiếng, hệ thống còn tạo phụ đề, chia lời thoại thành 15 phân đoạn để chỉnh sửa, cho phép thay đổi âm lượng, làm mờ phụ đề gốc, gắn phụ đề tiếng Việt rồi kết xuất lại. Người dùng có thể xem trước, tải riêng tệp video, tệp phụ đề hoặc tiếp tục sửa từng câu. Một "gói SEO" gồm tiêu đề, các tiêu đề thay thế, nội dung giới thiệu, mốc thời gian, câu chữ đặt trên ảnh đại diện, từ khóa và hashtag cũng được tạo tự động.

Trong lần thử nghiệm này, ngôn ngữ nguồn được đặt ở chế độ tự nhận diện. Khi nhân vật chuyển từ tiếng Quan thoại sang tiếng Tạng Amdo, hệ thống nhận diện sai và tạo ra một số câu tiếng Việt vô nghĩa về "dâu tây đông lạnh" và "hái dầu". Kết quả cho thấy sản phẩm vẫn cần được nghe lại, đối chiếu và biên tập trước khi sử dụng. Phóng viên dừng thử nghiệm sau khi nhận kết quả, không đăng sản phẩm lên bất kỳ nền tảng nào.

Quy mô xử lý còn thể hiện qua cơ cấu các gói dịch vụ. Ngoài gói dành cho người dùng thông thường, hệ thống đặt tên các gói lớn là "Xưởng" và "Đại lý". Gói "Xưởng" có giá một triệu đồng với 3.200 phút xử lý; gói "Đại lý" có giá hai triệu đồng với 7.000 phút. Các gói nhóm dành cho 3, 5 hoặc 10 thành viên cho phép dùng chung quỹ phút, chia dự án và theo dõi tiến độ. Hệ thống cũng cung cấp giao diện lập trình để kết nối quy trình xử lý video với các phần mềm khác.

Khi các công đoạn tiếp nhận nguồn, dịch, lồng tiếng, chỉnh hình, tạo phụ đề, tiêu đề và từ khóa cùng nằm trên một giao diện, một cá nhân có thể đảm nhận khối lượng công việc trước đây cần nhiều người thực hiện. Tên gói dịch vụ, hàng đợi, quỹ phút dùng chung và cơ chế giao việc cho thấy hệ thống được thiết kế cho hoạt động ở quy mô lớn hơn việc xử lý đơn lẻ.

Đi sâu vào giao diện, phóng viên nhận thấy người sử dụng thậm chí không nhất thiết phải tự tìm nguồn bên ngoài. Thanh công cụ có các mục "Phim ngắn AI", "Phim Douyin", tải video, lồng tiếng nhiều nhân vật, nhân bản giọng nói, cắt ghép và đưa video vào hàng đợi.

Tại thời điểm kiểm tra, mục "Phim ngắn AI" hiển thị 24 video. Người dùng có thể chọn toàn bộ hoặc chọn một dải video rồi đưa vào quy trình lồng tiếng hàng loạt. Trong mục nguồn video Douyin, một lần tải trang hiển thị 16 nội dung với độ dài và lượng xem khác nhau; có video chưa tới năm phút, có video gần 25 phút, lượng xem từ vài chục nghìn đến 1,4 triệu. Dưới mỗi video là các nút lồng tiếng, thêm vào hàng đợi, xem và tải xuống. Giao diện còn cho phép lọc theo thời gian đăng, thời lượng, lượt xem, lượt thích hoặc các chủ đề như xuyên không, trọng sinh, tu tiên, tổng tài, truyện tranh và review phim...

Từ nguồn phim đến đường dẫn xem trọn bộ"

Những nguồn phim chờ sẵn rút ngắn đáng kể đường đi từ video gốc đến bản Việt hóa: Chọn, bấm lồng tiếng, đưa vào hàng đợi rồi chờ kết quả. Không phải tất cả video hiển thị đều là phim ngắn AI. Do chưa xác định được tình trạng bản quyền, phóng viên chỉ ghi nhận giao diện, không tải những nội dung này để thử nghiệm.

Một số tính năng trên hệ thống phục vụ trực tiếp việc đóng gói lại video, như làm mờ phụ đề gốc; bật chế độ "Che dấu nước của nền tảng" để tự dò, làm mờ tên kênh hoặc logo; gắn logo riêng hoặc sử dụng bộ nhận diện khác nhau cho từng tài khoản đăng tải.

Trong phần hướng dẫn, dịch vụ cũng lưu ý việc lồng tiếng không làm phát sinh quyền sở hữu đối với video gốc và người dùng phải tự chịu trách nhiệm về bản quyền của nội dung đưa vào hệ thống. Nói cách khác, công cụ chỉ đảm nhiệm phần kỹ thuật; còn nguồn phim được lấy từ đâu, nội dung có phù hợp hay không và có được phép phổ biến hay không vẫn thuộc trách nhiệm của người vận hành.

Nhưng câu chuyện không dừng ở việc tạo ra một bản phim tiếng Việt. Sau khi hoàn tất các bước xử lý, những video này còn có thể được dùng để thu hút sự chú ý và dẫn người xem sang những địa chỉ khác. Phóng viên kiểm tra bốn liên kết xuất hiện trong hai bài đăng phim ngắn trên mạng xã hội. Chúng đều được đặt ngay phía trên video, kèm những lời mời như "xem ngay", "xem trọn bộ" hoặc "link dự phòng". Tại thời điểm kiểm tra, không liên kết nào đưa tới bản đầy đủ của bộ phim. Ba trường hợp dẫn tới các trang sản phẩm trên TikTok Shop; trường hợp còn lại mở một sản phẩm trên Shopee. Đáng chú ý, hai tên miền được đặt trong cùng một bài đăng dưới danh nghĩa đường dẫn chính và "link dự phòng" thực tế lại cùng trỏ tới một sản phẩm.

Khi truy cập các tên miền gốc, phóng viên tiếp tục được chuyển tới những dịch vụ chuyên rút gọn hoặc "bao" liên kết bán hàng. Những dịch vụ này giới thiệu khả năng tạo liên kết động, theo dõi lượt nhấp và thay đổi đích đến. TikTok Shop cũng có chương trình cho phép chia sẻ liên kết tiếp thị ngoài nền tảng và nhận hoa hồng khi phát sinh giao dịch đủ điều kiện. Tuy nhiên, với những trường hợp đã kiểm tra, chưa đủ căn cứ để xác định người đăng phim có được hưởng hoa hồng hay không, cũng như khoản tiền thực tế nếu có.

Đường dẫn được giới thiệu là "xem trọn bộ" nhưng chuyển người xem tới trang bán hàng tại thời điểm kiểm tra **Ảnh chụp màn hình**

Dữ liệu kiểm tra cho thấy lời mời "xem trọn bộ" đã được dùng để đưa sự chú ý dành cho bộ phim sang một hoạt động thương mại khác. Người dùng bấm vào vì muốn biết diễn biến tiếp theo nhưng lại được dẫn tới trang bán hàng. Bộ phim vì thế trở thành "mồi" thu hút lượt truy cập, còn phần nội dung bị bỏ dở tạo thêm lý do để họ mở liên kết.

Trong thử nghiệm của phóng viên, chưa đầy hai phút đã đủ để một video dài 61 giây được dịch, lồng tiếng, tạo phụ đề và hoàn tất các bước cần thiết trước khi đưa lên mạng. Nếu cách làm này được triển khai hàng loạt với những bộ phim chưa rõ bản quyền, bản dịch không được rà soát, nội dung không qua phân loại, các "xưởng phim online" có thể liên tục tung ra những sản phẩm cẩu thả, sai lệch. Những mô-típ bạo lực, ngoại tình, trả thù cũng có thể theo đó được phát tán với tốc độ nhanh hơn, trong khi sự tò mò của người xem bị tận dụng để kéo lượt nhấp. Khi khâu sản xuất và phát tán được tự động hóa ngày càng mạnh, việc kiểm soát nguồn phim, chất lượng bản dịch và nội dung phổ biến càng trở nên khó khăn. ■

NGẮN AI VÀ HỆ LỤY

Nguy cơ thu hẹp "đường vào nghề"

● HỒNG HẠNH

Sau câu chuyện tốc độ sản xuất và khả năng "xuất xưởng" hàng loạt phim ngắn bằng AI, một hệ lụy khác đang hiện rõ: Những công việc từng là nơi người trẻ học nghề, tích lũy kinh nghiệm và trưởng thành trong ê kíp có nguy cơ bị thu hẹp. Công nghệ có thể rút ngắn quy trình làm phim, nhưng không thể thay thế quá trình tích lũy kinh nghiệm và va chạm thực tế để trưởng thành trong nghề.

Khi "việc nhỏ" không còn là điểm bắt đầu

Tại Hội thảo quốc tế "Văn học, nghệ thuật châu Á trong bối cảnh số hóa" do Trường ĐH Khoa học xã hội và Nhân văn, ĐHQG TP.HCM tổ chức vừa qua, AI được nhìn nhận là một trong những công nghệ đang tác động mạnh đến hoạt động sáng tác và sản xuất nghệ thuật. Với điện ảnh, tác động ấy không chỉ thể hiện ở khả năng tạo hình ảnh nhanh hơn hay rút ngắn thời gian sản xuất, mà còn kéo theo những thay đổi về cơ cấu nghề nghiệp, đào tạo và con đường bước vào nghề của thế hệ làm phim mới.

Sự thay đổi này càng rõ khi micro-drama phát triển mạnh trên các nền tảng số. Theo số liệu được cơ quan quản lý phát thanh, truyền hình và nội dung nghe nhìn trực tuyến của Trung Quốc công bố, trong 8 tháng đầu năm 2026, nước này phát hành khoảng 430.000 micro-drama; hơn 90% có sử dụng AI ở một hoặc nhiều công đoạn. Tốc độ ứng dụng công nghệ cho thấy cách phân chia công việc trong một ê kíp làm phim đang thay đổi nhanh chóng.

Trong điện ảnh, người mới vào nghề hiếm khi bắt đầu từ những vị trí sáng tạo quan trọng. Họ thường có mặt ở những phần việc phía sau như trợ lý, phụ máy, hỗ trợ trường quay, kỹ thuật hay hậu kỳ. Chính từ những vị trí ấy, họ quan sát cách một đoàn phim vận hành: đạo diễn làm việc với diễn viên, quay phim lựa chọn khuôn hình, bộ phận mỹ thuật xử lý không gian, nhà sản xuất cân đối giữa ý tưởng và điều kiện thực tế.

Những va chạm trong quá trình làm phim giúp họ hiểu công việc bằng thực tế, chứ không chỉ qua lý thuyết. Có thể học về bố cục khuôn hình trong lớp, nhưng chỉ khi đứng trước một bối cảnh cụ thể mới thấy ánh sáng, không gian hay thiết bị giới hạn lựa chọn ra sao. Dựng phim, phối hợp ê kíp, làm việc dưới áp lực thời gian hay xử lý tình huống phát sinh cũng là những kỹ năng phải tích lũy dần qua từng dự án.

Bởi vậy, các vị trí đầu vào không chỉ giúp một ê kíp vận hành mà còn tạo ra lớp nhân lực kế cận cho nghề. Qua nhiều dự án, người làm nghề dần hình thành kỹ năng, trách nhiệm và khả năng phối hợp để đảm nhận những vị trí cao hơn. Nếu những nấc đầu tiên ấy bị thu hẹp, con đường tích lũy kinh nghiệm và trưởng thành nghề nghiệp cũng sẽ khó hơn.

Trong điện ảnh, con đường vào nghề của người trẻ hiếm khi bắt đầu từ những vị trí sáng tạo quan trọng

AI đang làm thay đổi chính điểm khởi đầu này. Khi một phần công việc cơ bản có thể được tự động hóa, nhu cầu nhân lực ở một số vị trí có thể giảm. Người mới vào nghề có thể tiếp cận công cụ tạo hình rất nhanh, nhưng lại ít cơ hội trải qua những công đoạn từng giúp họ hiểu sâu hơn về cách một bộ phim được hình thành. Tạo được một hình ảnh đẹp sau vài câu lệnh không có nghĩa là biết hình ảnh ấy nên xuất hiện ở đâu trong câu chuyện, phục vụ tâm lý nhân vật ra sao hay có thực sự cần thiết với bộ phim hay không.

Nhà biên kịch Đặng Thanh Bình cho rằng đây cũng là điều cần lưu ý khi AI ngày càng tham gia sâu vào sáng tác. Theo bà, dù có khả năng tổng hợp lượng thông tin và tri thức rất lớn, AI vẫn không thể trở thành một con người thực sự bởi thiếu trải nghiệm sống và "hơi thở" của chủ thể sáng tạo.

"AI dẫu có thông minh tột đỉnh nhờ tổng hợp trí tuệ của nhiều người thì cốt lõi vẫn do con người tạo ra. Tuy nhiên, dù sở hữu bộ óc khổng lồ, AI vẫn không thể trở thành một con người thực sự bởi nó thiếu đi 'hơi thở'", bà nói.

Theo nhà biên kịch, "hơi thở" ấy đến từ trái tim, những va đập và trải nghiệm thực tế của người sáng tạo, qua đó tạo nên bản sắc riêng cho tác phẩm. AI có thể hỗ trợ phát triển ý tưởng, xây dựng tình huống hay lời thoại, nhưng để một kịch bản có phong vị riêng, người viết vẫn phải trực tiếp dẫn dắt và chăm chút từng chi tiết. Những yếu tố như phương ngữ, tiếng lóng, cách ứng xử hay các chi tiết đời sống cụ thể càng đòi hỏi vốn sống của người sáng tạo.

Bà cũng cảnh báo, nếu quá phụ thuộc vào "bộ óc tổng hợp" của AI, câu chuyện rất dễ trượt về những mô-típ quen thuộc. Một số phim ngắn do AI tạo ra trên mạng cho thấy sự tương đồng về cốt truyện, nhân vật và cách giải quyết xung đột.

Các bạn trẻ tham gia Dự án phim ngắn CJ

Không để AI trở thành "đường tắt" của nghề

AI chắc chắn sẽ tiếp tục hiện diện sâu hơn trong điện ảnh. Vì thế, vấn đề không còn nằm ở việc có nên sử dụng công nghệ hay không, mà là sử dụng ở đâu và như thế nào để AI trở thành công cụ hỗ trợ thay vì làm mất đi quá trình hình thành năng lực nghề nghiệp.

Theo nhà biên kịch Đặng Thanh Bình, hòa nhập với dòng chảy công nghệ là cần thiết, nhất là khi số hóa đang diễn ra mạnh mẽ trong các ngành công nghiệp văn hóa và mở ra những cơ hội việc làm mới. Tuy nhiên, song hành với khả năng sử dụng công cụ phải là tư duy độc lập và trải nghiệm thực tế.

Đây cũng là bài toán đặt ra với các cơ sở đào tạo điện ảnh. Sinh viên cần được trang bị khả năng sử dụng AI, đồng thời phải có cơ hội trải nghiệm những khâu cơ bản của quá trình làm phim. Một cảnh quay chưa đạt yêu cầu buộc người học phải tìm nguyên nhân; một bản dựng chưa tốt đòi hỏi phải xem lại nhịp phim; một ngày theo đoàn giúp họ hiểu tính kỷ luật và sự phối hợp của một tập thể. Chính những trải nghiệm ấy tạo nên năng lực nghề nghiệp theo thời gian.

Điện ảnh từng nhiều lần thay đổi cùng công nghệ. Máy quay kỹ thuật số, kỹ xảo số hay phần mềm dựng phim đều từng làm thay đổi quy trình sản xuất, đồng thời tạo ra những chuyên môn mới. AI cũng có thể mở ra những vị trí chưa từng tồn tại, đòi hỏi sự kết hợp giữa kiến thức điện ảnh và năng lực công nghệ. Điều quan trọng là quá trình chuyển đổi phải đi cùng đào tạo, để người lao động có thời gian thích nghi và người trẻ vẫn có một con đường bước vào nghề.

Bên cạnh kiến thức về AI, những năng lực nền tảng như tư duy hình ảnh, ngôn ngữ điện ảnh, kể chuyện, cảm nhận diễn xuất, tổ chức sản xuất, làm việc nhóm và khả năng đưa ra quyết định trong những tình huống không có sẵn câu trả lời vẫn cần được đặt ở vị trí trung tâm. Công cụ có thể thay đổi rất nhanh, nhưng khả năng nhìn nhận một câu chuyện, hiểu nhân vật, tổ chức ê kíp và đưa ra lựa chọn sáng tạo mới là nền tảng giúp người làm phim thích ứng với những thay đổi tiếp theo.

Nhìn rộng hơn, AI đang làm thay đổi cả cách tổ chức sản xuất lẫn con đường bước vào nghề điện ảnh. Khi những vị trí đầu vào bị thu hẹp, người mới vào nghề cũng mất dần cơ hội học việc, va chạm và tích lũy kinh nghiệm trong thực tế. Một nền điện ảnh muốn phát triển bền vững vẫn cần những lớp người kế tiếp được đào tạo và trưởng thành qua từng dự án. AI có thể giúp làm phim nhanh hơn, nhưng để một người thực sự thành nghề vẫn cần thời gian và trải nghiệm. ■

Khoảng trống nhân lực sau cơn lốc phim ngắn AI

Cơn lốc phim ngắn AI đang đặt nghề làm phim trước một nghịch lý: Sản phẩm có thể được tạo ra ngày càng nhanh, nhưng con đường để hình thành một người làm nghề lại có nguy cơ hẹp dần. Những vị trí trợ lý, kỹ thuật, hậu kỳ hay hỗ trợ trường quay vốn là nơi người mới quan sát, va chạm và tích lũy kinh nghiệm qua từng dự án. Khi một phần các công việc này biến mất, cơ hội để học nghề từ thực tế cũng ít hơn.

Hệ lụy có thể chưa nhìn thấy ngay, nhưng sẽ bộc lộ ở chất lượng đội ngũ vài năm sau. Điện ảnh có thể có thêm nhiều công cụ, nhiều sản phẩm, nhưng nếu thiếu lớp nhân lực kế cận đủ trải nghiệm, sự thiếu hụt ấy sẽ quay trở lại tác động trực tiếp đến chất lượng sáng tạo. Bài toán vì thế không còn là AI làm được đến đâu, mà là ngành điện ảnh giữ được bao nhiêu cơ hội để người mới thực sự trưởng thành trong nghề.

VĂN HÓA TRONG BÀI TOÁN TĂNG TRƯỞNG HAI CON SỐ

Kỳ cuối

Để văn hóa góp sức tăng trưởng hai con số

● DUY PHONG

Văn hóa có thể tạo thêm sản phẩm, việc làm và thu nhập từ nhiều lĩnh vực. Để mở rộng những đóng góp ấy, cần tháo đúng điểm nghẽn, đưa nguồn lực tới khâu tạo năng lực mới và đo kết quả bằng dữ liệu đáng tin cậy. Mục tiêu tăng trưởng phải được cụ thể hóa thành công việc và trách nhiệm thực hiện.

Chiến lược phát triển các ngành công nghiệp văn hóa được phê duyệt tại Quyết định 2486/QĐ-TTg ngày 14.11.2025 đặt mục tiêu tăng trưởng bình quân khoảng 10%/năm và đóng góp 7% GDP vào năm 2030. Đây là mục tiêu chính sách, chưa phải kết quả đã đạt. Tỉ trọng trong GDP cũng là đại lượng khác với số điểm phần trăm đóng góp vào tốc độ tăng trưởng của nền kinh tế.

Sự phân biệt ấy đưa cuộc thảo luận về đúng việc cần làm. Để tăng phần đóng góp, phải có thêm giá trị được tạo ra từ sản xuất và dịch vụ, năng suất tốt hơn hoặc nguồn lực được sử dụng hiệu quả hơn. Với văn hóa, câu hỏi cụ thể là tác phẩm nào đến được người mua, tài sản nào được vận hành tốt và người sáng tạo có điều kiện làm việc ra sao.

Các hoạt động văn hóa, nghệ thuật gắn với di sản và du lịch đang mở rộng không gian sáng tạo, tăng sức hút điểm đến và tạo thêm giá trị cho kinh tế địa phương
Nguồn ảnh: BAOCHINHPHU.VN

Ba nhóm kết quả cần phân biệt khi đánh giá đóng góp của văn hóa

Bảng phân việc cho tăng trưởng văn hóa

Cơ quan quản lý văn hóa: Rà soát điểm nghẽn sản xuất, thị trường, bản quyền và phản hồi kết quả xử lý.

Cơ quan thống kê, tài chính: Phối hợp chuẩn hóa phạm vi đo lường, dữ liệu nền và đánh giá sử dụng nguồn lực.

Địa phương: Chọn lĩnh vực ưu tiên, hoàn thiện hạ tầng dịch vụ và theo dõi việc làm, thu nhập cộng đồng.

Doanh nghiệp, đơn vị sự nghiệp: Đầu tư sản phẩm, nhân lực, phân phối; công khai kết quả theo nghĩa vụ và mục tiêu hoạt động.

Cơ sở đào tạo, hiệp hội, báo chí: Cung cấp tri thức, kết nối thị trường và giám sát thực hiện. Mỗi đầu việc cần có đơn vị chịu trách nhiệm, thời hạn và kết quả kiểm chứng.

Tháo đúng chỗ đang nghẽn

Những câu chuyện từ phòng vé, tour di sản, nội dung số, làng nghề và không gian sáng tạo cho thấy trở ngại không giống nhau. Doanh nghiệp có tác phẩm nhưng thiếu phân phối cần giải pháp khác đơn vị có địa điểm nhưng chưa có chương trình. Cơ sở sản xuất cần tiêu chuẩn và người mua không thể được hỗ trợ đầy đủ chỉ bằng một hoạt động quảng bá.

Trước mỗi đề xuất chính sách, cần phân biệt ba nhóm vấn đề: Quy định chưa phù hợp, thực thi chưa thuận lợi và năng lực chủ thể còn hạn chế. Nhầm lẫn giữa chúng sẽ dẫn tới cách xử lý thiếu hiệu quả. Sửa một quy định không tự động làm doanh nghiệp biết nghiên cứu thị trường, đào tạo doanh nghiệp cũng không thay thế việc tháo gỡ một thủ tục đang gây trở ngại.

Nghị quyết 80-NQ/TW ngày 7.1.2026 đặt ra định hướng về công nghệ, doanh nghiệp văn hóa, thiết chế và hợp tác công tư. Ngày 24.2.2026, Chính phủ ban hành Nghị quyết 30/NQ-CP về chương trình hành động thực hiện Nghị quyết 80. Những căn cứ này tạo cơ sở để chuyển chủ trương thành các nhiệm vụ triển khai cụ thể.

Một chuyển động có thể xác định rõ về thời điểm là Thông tư 09/2026/TT-BVHTTDL quy định phân cấp thủ tục hành chính thuộc thẩm quyền giải quyết của Bộ VHTTDL, có hiệu lực từ ngày 1.6.2026. Đánh giá tác động thực tế cần xem quá trình xử lý hồ sơ, khả năng tiếp cận thông tin và chi phí tuân thủ của người sử dụng dịch vụ hành chính.

Cải cách cần được nhìn từ toàn bộ hành trình của chủ thể. Một doanh nghiệp tổ chức chương trình có thể làm việc với nhiều đầu mối; một đơn vị vận hành thiết chế phải xử lý những quan hệ khác nhau về nội dung, tài sản và tài chính. Thông tin rõ về thẩm quyền, yêu cầu và thời hạn giúp họ dự tính công việc, đồng thời tạo căn cứ giám sát.

Đối với các mô hình hợp tác mới, cần phân biệt định hướng đã được nêu với cơ chế cụ thể đang có hiệu lực. Mỗi dự án phải xác định căn cứ áp dụng, phạm vi khai thác và trách nhiệm của các bên. Làm rõ điều này bảo vệ cả người quản lý lẫn nhà đầu tư, giảm tình trạng chờ đợi vì không biết quyết định thuộc về ai.

Một cách làm thiết thực là tập hợp các trường hợp vướng mắc có hồ sơ cụ thể và phân loại theo cơ quan xử lý. Kết quả cần được phản hồi công khai ở mức phù hợp: việc nào đã giải quyết, việc nào cần sửa quy định, việc nào doanh nghiệp phải hoàn thiện năng lực. Diễn đàn chính sách có giá trị khi tạo được sự tiến triển ấy sau cuộc họp.

Nguồn lực phải tạo được năng lực mới

Đầu tư công cho văn hóa cần làm tốt những nhiệm vụ phục vụ lợi ích chung và tạo điều kiện cho xã hội sáng tạo. Bảo tồn, dữ liệu, đào tạo, hạ tầng dùng chung và cơ hội tiếp cận cho nhóm khó khăn là những hướng có thể đem lại lợi ích rộng. Hiệu quả phải được đánh giá theo chức năng của từng khoản đầu tư.

Với công trình, phương án vận hành cần được chuẩn bị cùng phương án xây dựng. Với số hóa, cần xác định ai sử dụng dữ liệu, quyền tiếp cận ra sao và kinh phí cập nhật từ đâu. Với đào tạo, phải biết người học sẽ đáp ứng công việc nào. Một đầu ra được nghiệm thu chưa đồng nghĩa năng lực mới đã được hình thành trong thực tế.

Nguồn lực tư nhân có thể mở rộng sản xuất, thử nghiệm sản phẩm và phát triển thị trường khi cơ hội và rủi ro đủ rõ. Chính sách hỗ trợ cần minh bạch về đối tượng, điều kiện và kết quả. Doanh nghiệp có phương án khả thi phải có cơ hội tiếp cận, trong khi trách nhiệm sử dụng nguồn lực được theo dõi nhất quán.

Vốn cho sáng tạo cũng cần được thiết kế theo đặc điểm dự án. Một tác phẩm thường trải qua nhiều giai đoạn có mức rủi ro khác nhau, từ phát triển ý tưởng tới sản xuất và phân phối. Hỗ trợ có thể gắn với mốc công việc và đánh giá chất lượng, giúp kiểm soát rủi ro mà vẫn dành không gian cho thử nghiệm.

Tài sản trí tuệ có thể có giá trị thương mại, nhưng để đưa vào phương án huy động vốn cần hồ sơ quyền, cơ sở định giá và khả năng khai thác đáng tin cậy. Không nên coi mọi tác phẩm đều tự động trở thành tài sản bảo đảm có thể sử dụng ngay. Những đề xuất thí điểm cần được cơ quan có thẩm quyền xem xét trong khuôn khổ pháp luật, với giới hạn và cơ chế đánh giá rõ.

Địa phương nên bắt đầu từ năng lực thực tế. Nơi có hệ thống di sản và dịch vụ phù hợp có thể ưu tiên trải nghiệm văn hóa, nơi tập trung nhân lực công nghệ có thể phát triển nội dung số, địa bàn có làng nghề cần thiết kế và phân phối. Lựa chọn có trọng tâm giúp nguồn lực đủ tập trung để tạo kết quả, thay vì mỗi nơi cùng sao chép nhiều mô hình.

Liên kết vùng cũng có thể giúp chia sẻ chi phí. Một chương trình biểu diễn có thể được tổ chức theo tuyến, cơ sở đào tạo phục vụ nhiều địa phương, hạ tầng kỹ thuật được sử dụng cho nhiều dự án phù hợp. Điều kiện là thỏa thuận rõ về lịch, chất lượng, chi phí và quyền lợi, tránh biến liên kết thành tên gọi của những hoạt động riêng lẻ.

Cùng với vốn và công nghệ, văn hóa thực thi quyết định chất lượng sử dụng nguồn lực. Trách nhiệm, trung thực, đúng hẹn và tôn trọng hợp đồng giúp giảm những chi phí có thể phòng tránh. Nêu cao các giá trị này phải đi cùng quy trình, cơ chế giám sát và cách đánh giá cán bộ, doanh nghiệp bằng công việc cụ thể.

Đo được đóng góp, rõ được trách nhiệm

Đo lường văn hóa là một công việc chuyên môn cần phối hợp giữa cơ quan quản lý ngành và cơ quan

thống kê. Viện Thống kê UNESCO duy trì *Khung thống kê văn hóa*, với các cập nhật phản ánh thay đổi trong hoạt động văn hóa và số hóa. Kinh nghiệm này cho thấy muốn đánh giá đóng góp, trước hết phải thống nhất phạm vi và khái niệm.

Đối với Việt Nam, cần xác định hoạt động nào thuộc phạm vi thống kê công nghiệp văn hóa, đơn vị nào thực hiện và dữ liệu được thu thập ra sao. Doanh nghiệp có nhiều mảng hoạt động phải được phân loại phù hợp. Số thu của toàn bộ tập đoàn không thể thay cho phần giá trị của một lĩnh vực chỉ vì doanh nghiệp có tham gia sản xuất nội dung.

Giá trị gia tăng cũng khác tổng doanh thu. Qua một chuỗi sản xuất, sản phẩm của đơn vị này có thể trở thành đầu vào của đơn vị khác. Cộng doanh thu các khâu mà không xử lý giao dịch trung gian sẽ làm phóng đại quy mô. Khi tính tăng trưởng thực, còn cần xử lý biến động giá để tránh nhầm tăng giá bán với tăng lượng giá trị sản xuất.

Tác động lan tỏa cần phương pháp riêng. Chi tiêu của khách đến một lễ hội có thể nằm trong doanh thu lưu trú, ăn uống và vận tải. Nếu đã được ghi nhận ở các ngành ấy, không thể cộng lại toàn bộ như một khoản GDP độc lập của văn hóa. Có thể phân tích vai trò kích thích của sự kiện, nhưng phải nêu rõ cách ước tính và phạm vi.

Nếu xét toàn ngành VHTTDL, du lịch và thể thao cần được nhận diện với phạm vi phù hợp. Một giải thể thao có thể tạo nhu cầu lưu trú và biểu diễn đi kèm; một chuyến đi có thể kết hợp nhiều mục đích. Hệ thống thống kê cần tránh tính nhiều lần cùng một khoản chi chỉ vì nó liên quan tới nhiều hoạt động.

Trách nhiệm thực hiện có thể bắt đầu bằng một số công việc rõ ràng. Cơ quan quản lý văn hóa rà soát môi trường sản xuất và thị trường; cơ quan thống kê phối hợp xây dựng dữ liệu nền; địa phương lựa chọn lĩnh vực ưu tiên và theo dõi tác động; doanh nghiệp báo cáo kết quả trên cơ sở nhất quán. Cơ sở đào tạo, hiệp hội và báo chí hỗ trợ tri thức, kết nối và giám sát.

Kết quả nên được công bố theo chu kỳ phù hợp, có giải thích khi thay đổi phạm vi hoặc phương pháp. Dữ liệu tốt giúp nhìn thấy cả lĩnh vực tăng nhanh lẫn nơi đang khó khăn, từ đó điều chỉnh chính sách. Chỉ lựa chọn những con số thuận lợi sẽ khiến quyết định đầu tư thiếu căn cứ và làm giảm niềm tin vào các báo cáo thành tích.

Bên cạnh đóng góp kinh tế, cần theo dõi quyền tiếp cận, chất lượng bảo tồn và lợi ích của người lao động, cộng đồng. Những hoạt động giáo dục, gìn giữ nghệ thuật hoặc phục vụ nhóm yếu thế có mục tiêu công riêng. Yêu cầu phát triển kinh tế không làm mất trách nhiệm bảo đảm những giá trị ấy trong chính sách văn hóa.

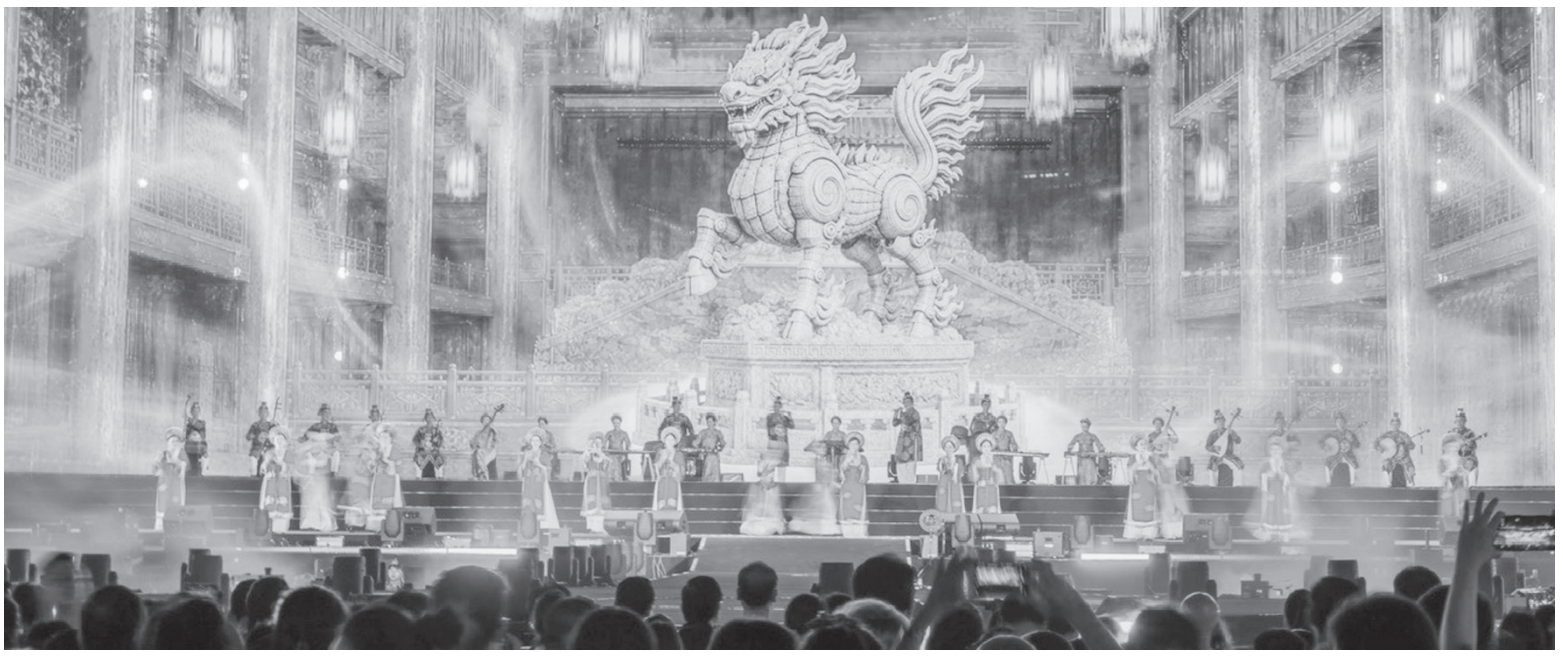
Tăng trưởng hai con số đặt ra đòi hỏi mới về quy mô và chất lượng đóng góp. Ngành văn hóa có thể đáp ứng bằng năng lực sáng tạo, thị trường và những giá trị giúp xã hội hợp tác tốt hơn. Khi mục tiêu được chuyển thành sản phẩm, việc làm, trách nhiệm và kết quả kiểm chứng, văn hóa sẽ có vị trí rõ ràng hơn trong quyết sách phát triển của đất nước. ■

THÊM DƯ ĐỊA CHO TĂNG TRƯỞNG HAI CON SỐ:

Nghệ thuật bước vào chuỗi giá trị

● **TRUNG NGHĨA**

Nghệ thuật biểu diễn đang mở rộng không gian phát triển khi kết nối với điện ảnh, nội dung số, du lịch văn hóa, công nghệ và các ngành dịch vụ. Từ một chương trình nghệ thuật, giá trị sáng tạo có thể tiếp tục được chuyển hóa thành doanh thu, việc làm, thương hiệu, sức hút điểm đến, qua đó mở thêm dư địa để văn hóa tham gia trực tiếp vào tăng trưởng kinh tế.

Lễ hội Di sản và Âm nhạc quốc tế Huế (Huế Wonderverse Music Fest) năm 2026 **Ảnh: BTC**

Một tác phẩm, nhiều vòng đời

Một đêm diễn từng được xem là đích đến của nhiều dự án âm nhạc, nhưng trong công nghiệp sáng tạo, đó có thể chỉ là điểm khởi đầu cho những sản phẩm và nguồn thu tiếp theo.

Năm 2025, nghệ sĩ Soobin Hoàng Sơn thực hiện chuỗi concert cá nhân tại Hà Nội và TP Hồ Chí Minh, thu hút hơn 40.000 khán giả qua ba đêm diễn. Đến tháng 9.2026, hành trình này tiếp tục được đưa lên màn ảnh với *Soobin Live Concert Movie: All-Rounder*. Bộ phim ghi lại các tiết mục sân khấu, quá trình tập luyện, áp lực sản xuất và những câu chuyện phía sau. Khởi chiếu từ ngày 10.9, phim bán được 35.000 vé trong tuần đầu, đạt doanh thu hơn 13,5 tỉ đồng sau hai tuần công chiếu (theo Box Office Việt Nam). Đây là một trong những phim concert của nghệ sĩ Việt có doanh thu cao nhất được ghi nhận đến nay.

Từ sân khấu đến rạp chiếu, một sản phẩm âm nhạc đã được kéo dài vòng đời và mở thêm nguồn thu. Cách làm này cho thấy tiềm năng của công nghiệp âm nhạc. Một chương trình được đầu tư bài bản còn có thể tiếp tục tạo giá trị trên nhiều nền tảng, đồng thời kéo theo nhu cầu về sản xuất, truyền thông, công nghệ, thời trang, quảng cáo và dịch vụ.

Những chương trình như *Anh trai say hi, Anh trai vượt ngàn chông gai, Em xinh say hi* hay *The masked singer Vietnam*… cho thấy sản phẩm giải trí có sức hút có thể hình thành cộng đồng khán giả riêng, lan tỏa trên nhiều nền tảng và tiếp tục được khai thác sau thời điểm phát sóng. Khi đó, nghệ thuật biểu diễn không còn là hoạt động đơn lẻ mà trở thành mắt xích trong một hệ sinh thái sáng tạo rộng hơn.

Giá trị ấy càng được mở rộng khi nghệ thuật kết nối với du lịch và di sản. Theo BTC Lễ hội Di sản và Âm nhạc quốc tế Huế (Huế Wonderverse Music Fest) năm 2026, lễ hội thu hút hơn 300.000 lượt người tham gia các hoạt động trong dịp Quốc khánh 2.9. Riêng đêm khai mạc *Di sản thức giấc* có hơn 70.000 khán giả; đêm nhạc *Di sản hội nhập* thu hút hơn 50.000 người trực tiếp.

Ông Trần Hữu Thùy Giang, Phó Chủ tịch UBND thành phố Huế, Trưởng BTC Festival Huế 2026 cho biết, lễ hội được định hướng phát triển thành sự kiện âm nhạc quốc tế thường niên trong giai đoạn 2026-2030, kết nối di sản văn hóa với âm nhạc đương đại, công nghệ trình diễn và công nghiệp sáng tạo. Khi đó, di sản không chỉ là phông nền cho sự kiện mà trở thành chất liệu để tạo ra sản phẩm mới, tăng sức hấp dẫn của điểm đến và đưa văn hóa Huế gần hơn với đời sống đương đại.

Ở Hà Nội, nghệ thuật cũng đang được đưa trực tiếp vào sản phẩm du lịch. Chương trình *Chuyện Hà Nội - Một ngày rất Hà Nội* do Nhà hát Ca Múa Nhạc Thăng Long ra mắt kết hợp âm nhạc, múa, trình diễn và ẩm thực để tái hiện nhịp sống Thủ đô bằng ngôn ngữ sân khấu.

Festival Thăng Long - Hà Nội 2026 diễn ra trong tháng 9 cũng đưa các chương trình biểu diễn vào những không gian di sản như Hoàng thành Thăng Long, Văn Miếu - Quốc Tử Giám và Làng gốm Bát Tràng. Sự kết nối giữa nghệ thuật, di sản và nhu cầu trải nghiệm của du khách đang tạo thêm cơ hội để giá trị văn hóa đi vào thị trường theo những cách mới.

Khơi thông nguồn lực cho tăng trưởng

Những chuyển động trên diễn ra trong bối cảnh Việt Nam bước vào giai đoạn phát triển mới với mục tiêu tăng trưởng kinh tế hai con số. Bên cạnh những động lực truyền thống, công nghiệp văn hóa, kinh tế giải trí và kinh tế di sản đang được nhìn nhận là những lĩnh vực còn nhiều dư địa để tạo sản phẩm, dịch vụ, việc làm và nguồn thu mới.

Theo ông Lê Minh Tuấn, Phó Cục trưởng Cục Bản quyền tác giả, trong bối cảnh Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, văn hóa không còn chỉ giữ vai trò định hướng giá trị tinh thần mà đã trở thành nguồn lực trực tiếp tham gia vào quá trình phát triển kinh tế và tái cấu trúc mô hình tăng trưởng. Trong nền kinh tế tri thức và kinh tế số, tri thức, sáng tạo, bản quyền, dữ liệu và tài sản trí tuệ văn hóa ngày càng giữ vai trò quan trọng trong việc tạo lợi thế cạnh tranh. Ông Lê Minh Tuấn nhận định, những quốc gia có hệ sinh thái công nghiệp văn hóa phát triển mạnh sẽ có khả năng lan tỏa giá trị, mở rộng ảnh hưởng văn hóa và tạo thêm không gian kinh tế thông qua sản phẩm sáng tạo, nội dung số và thương hiệu quốc gia.

Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam nêu rõ: Phát triển văn hóa, con người là nền tảng, nguồn lực nội sinh quan trọng, động lực to lớn, trụ cột, hệ điều tiết cho phát triển nhanh và bền vững đất nước. Nghị quyết đặt mục tiêu đến năm 2030, các ngành công nghiệp văn hóa đóng góp 7% GDP; tầm nhìn đến năm 2045, công nghiệp văn hóa, kinh tế sáng tạo thực sự trở thành trụ cột của phát triển bền vững, phấn đấu đóng góp 9% GDP.

Để những mục tiêu này đi vào thực tế, bản quyền, công nghệ, đầu tư, thị trường và năng lực phân phối phải được kết nối thành một chuỗi. Một tác phẩm có giá trị nhưng thiếu cơ chế bảo hộ sẽ khó tạo nguồn thu bền vững; một chương trình có sức hút nhưng không phát triển được sản phẩm tiếp nối sẽ sớm kết thúc vòng đời khai thác; một di sản giàu tiềm năng nếu thiếu cách tiếp cận sáng tạo cũng khó hình thành những trải nghiệm mới đủ sức hấp dẫn công chúng.

Theo các chuyên gia, điều cần thiết là kết nối sáng tạo với bản quyền, công nghệ, vốn đầu tư, thị trường và hệ thống phân phối. Khi các mắt xích này vận hành thông suốt, một sản phẩm nghệ thuật có thể tiếp tục mở rộng vòng đời, tạo thêm hàng hóa, dịch vụ và nguồn thu mới.

Đây chính là phần dư địa mà kinh tế sáng tạo có thể đóng góp cho mục tiêu tăng trưởng. Vấn đề không phải khai thác văn hóa bằng mọi giá, mà là tạo môi trường để các giá trị đặc thù được bảo vệ, đầu tư và phát triển lâu dài. Khi nguồn lực sáng tạo, giá trị di sản và nhu cầu hưởng thụ của công chúng được kết nối với thị trường, văn hóa có thể vừa làm giàu đời sống tinh thần, vừa tạo việc làm, doanh thu và thêm một động lực cho tăng trưởng bền vững. ■

TIN THỂ THAO

21 vận động viên dự Asian Para Games 2026

Đoàn Thể thao người khuyết tật Việt Nam sẽ có 21 vận động viên tranh tài ở 5 môn tại Asian Para Games 2026, diễn ra tại Aichi - Nagoya (Nhật Bản) từ ngày 18 - 24.10.

Tại Asian Para Games 2026, các vận động viên Việt Nam tranh tài ở 5 môn gồm điền kinh, bơi, cử tạ, bóng bàn và cầu lông. Trong đó, điền kinh và bơi có lực lượng đông nhất với 7 vận động viên mỗi môn. Đội tuyển cử tạ góp mặt 4 vận động viên, bóng bàn có 2 vận động viên, trong khi cầu lông có 1 vận động viên.

Theo kế hoạch, Đoàn Thể thao người khuyết tật Việt Nam dự kiến rời TP.HCM vào tối 10.10 để lên đường sang Aichi - Nagoya. Từ ngày 12 - 16.10, đoàn sẽ thực hiện phân loại thương tật, tham dự các cuộc họp chuyên môn, kỹ thuật và tập luyện, làm quen với điều kiện thi đấu. Lễ thượng cờ của Đoàn Thể thao người khuyết tật Việt Nam dự kiến diễn ra chiều 16.10. Asian Para Games 2026 chính thức khai mạc ngày 18.10, trước khi các nội dung thi đấu bước vào giai đoạn tranh tài chính từ ngày 19 - 23.10. Đại hội khép lại với lễ bế mạc ngày 24.10.

T.BÌNH

Nguyễn Thùy Linh thi đấu 2 giải ở Phần Lan và Đan Mạch

Tay vợt cầu lông Nguyễn Thùy Linh sẽ thi đấu 2 giải quan trọng tổ chức lần lượt ở Phần Lan và Đan Mạch trong tháng 10. Theo đăng ký, Nguyễn Thùy Linh sẽ dự Giải quốc tế Arctic Open 2026 tại Phần Lan từ ngày 6 - 11.10. Sau đó, tay vợt di chuyển đến Đan Mạch dự Giải cầu lông Đan Mạch mở rộng 2026 từ ngày 13 - 18.10.

Giải đấu tại Phần Lan có trình độ BWF World Tour Super 500 của thế giới. Theo kết quả bốc thăm, Nguyễn Thùy Linh sẽ gặp đối thủ Yeo Jia Min (Singapore) trong vòng 1 đơn nữ. Trong những lần đã dự các giải của trình độ BWF World Tour Super 500, Thùy Linh chưa từng vào chung kết. Giải đấu tại Đan Mạch diễn ra sau đó sẽ có trình độ BWF World Tour Super 750 của thế giới. Thùy Linh không được chọn là hạt giống tại giải.

Trên bảng xếp hạng mới nhất của BWF, Nguyễn Thùy Linh đang đứng vị trí 31 đơn nữ. Cô đang tập trung cải thiện phong độ và thành tích để trở lại vị trí trong top 20 thế giới.

L.HOÀNG

ĐỘI TUYỂN VIỆT NAM SAU FIFA ASEAN CUP 2026:

Đã đến lúc phải thay đổi

● **VĨNH HY**

FIFA ASEAN Cup 2026 khép lại với vị trí thứ tư, thành tích chưa tương xứng với vị thế của đội tuyển Việt Nam và sự kỳ vọng của người hâm mộ. Nhưng điều đáng suy ngẫm không chỉ nằm ở những thất bại trước Thái Lan và Malaysia, mà ở những khoảng trống về lối chơi, khả năng ghi bàn, chiều sâu lực lượng và sự ổn định đã được bộc lộ. Đây cũng là thời điểm để HLV Kim Sang-sik và Ban huấn luyện cần nhìn lại, bởi bóng đá Đông Nam Á đang thay đổi nhanh và Việt Nam không thể đứng yên nếu muốn duy trì vị thế.

Sau những trận thua và thành tích tại FIFA ASEAN Cup 2026, đội tuyển Việt Nam phải thay đổi — Ảnh: HỮU TUẤN

Lời cảnh tỉnh cần thiết

Nếu nhìn rộng hơn, điều đáng quan tâm không nằm ở việc thầy trò HLV Kim Sang-sik không có huy chương FIFA ASEAN Cup 2026, mà ở những vấn đề được phơi bày sau bốn trận đấu.

Việt Nam thắng Philippines 1-0, thua Thái Lan 0-2, thắng Pakistan 4-2 rồi thất bại 0-1 trước Malaysia. Năm bàn thắng và năm lần để thủng lưới là con số phản ánh khá rõ sự thiếu ổn định của đội tuyển. Đặc biệt, trong hai thất bại trước Thái Lan và Malaysia, Việt Nam đều có những khoảng thời gian chơi tốt, tạo được cơ hội nhưng không thể đưa bóng vào lưới.

Sự vắng mặt của Xuân Son bắt đầu hiện lên rõ hơn sau FIFA ASEAN Cup 2026. Hơn một tháng trước, tiền đạo này đều ghi bàn trong hai lượt bán kết, giúp Việt Nam đánh bại Malaysia với cùng tỷ số 2-0. Trước đó, Xuân Son cũng lập cú đúp vào lưới Thái Lan ở chung kết ASEAN Cup 2024.

Những con số ấy cho thấy tầm ảnh hưởng đặc biệt của chân sút này, nhưng không có nghĩa Việt Nam chỉ có thể chiến thắng khi Xuân Son thi đấu. Ngược lại, việc Xuân Son không thể luôn hiện diện trên sân càng đặt ra yêu cầu cấp thiết, đó là đội tuyển phải xây dựng được nhiều phương án ghi bàn hơn.

Trước Thái Lan, Việt Nam gặp khó khi đối thủ tổ chức phòng ngự chặt chẽ và kiểm soát tốt khu vực giữa sân. Đến trận gặp Malaysia, đội tuyển tiếp tục tạo ra một số cơ hội, nhưng thiếu sự sắc bén ở tình huống quyết định. Khi một đội bóng không thể chuyển hóa những thời điểm chơi tốt thành bàn thắng, lợi thế về thế trận rất dễ trở nên vô nghĩa.

Hàng phòng ngự cũng chưa tạo được sự yên tâm. Bàn thua trước Malaysia đến từ một tình huống có thể tránh được, trong khi trước đó Việt Nam từng để đội bóng hạng 198 thế giới Pakistan ghi đến 2 bàn. Muốn cạnh tranh với những đối thủ mạnh nhất khu vực, đội tuyển không chỉ cần ghi nhiều bàn hơn mà còn phải hạn chế những sai sót cá nhân.

Điều đáng chú ý là Malaysia và Thái Lan đều cho thấy diện mạo khác so với thời điểm gặp Việt Nam ở ASEAN Cup. Malaysia từng thua Việt Nam 0-2 ở cả hai lượt bán kết, nhưng tại FIFA ASEAN Cup 2026, họ ghi 9 bàn và không để thủng lưới trong vòng bảng, sau đó tiếp tục giữ sạch lưới trước Việt Nam.

Thái Lan cũng mạnh hơn đáng kể nhờ sự trở lại của nhiều trụ cột. Điều đó cho thấy các đối thủ trong khu vực không đứng yên. Họ đang bổ sung lực lượng, nâng chất lượng đội hình và nhanh chóng điều chỉnh sau những thất bại.

Đội tuyển Việt Nam sẽ không thể chỉ dựa vào thành công của hơn một tháng trước. Chức vô địch ASEAN Cup 2026 là có thật, nhưng bốn trận đấu tại FIFA ASEAN Cup 2026 cũng là sự thật cần được nhìn thẳng.

Có lẽ giá trị lớn nhất của giải đấu không nằm ở việc Việt Nam có giành được chiếc huy chương hay không. Quan trọng hơn, giải đấu đã cho thấy bóng đá Đông Nam Á đang thay đổi nhanh chóng. Muốn giữ vị trí hàng đầu, Việt Nam cũng phải tiếp tục thay đổi, từ cách tổ chức lối chơi, khả năng ghi bàn đến chiều sâu lực lượng.

Thất bại để nhìn lại và thay đổi

Thất bại trước Thái Lan và Malaysia tại FIFA ASEAN Cup 2026 không đơn thuần là những kết quả trên bảng tỷ số. Đó là lời nhắc rằng vị thế của đội tuyển Việt Nam không thể được bảo đảm bằng những danh hiệu trong quá khứ, mà phải được khẳng định qua từng trận đấu mới.

Một trong những điều đáng chú ý nhất từ giải đấu là sự thay đổi của các đối thủ. Malaysia từng thua Việt Nam ở cả hai lượt bán kết ASEAN Cup 2026, nhưng chỉ hơn một tháng sau đã trở lại với diện mạo hoàn toàn khác. Thái Lan cũng cho thấy sức mạnh đáng kể khi có sự phục vụ của những trụ cột.

Điều đó đặt ra yêu cầu Việt Nam phải đánh giá năng lực của mình trong một bối cảnh mới. Không thể lấy những chiến thắng trước đây làm thước đo duy nhất, bởi các đối thủ cũng đang nghiêm túc đầu tư, bổ sung lực lượng và tìm cách khắc phục điểm yếu.

Một, hai trận thua không thể xóa đi những gì đội tuyển đã làm được trong hơn 2 năm qua dưới thời HLV Kim Sang-sik. Tuy nhiên, giá trị của thất bại nằm ở khả năng giúp đội tuyển nhận diện những vấn đề còn tồn tại, hiểu rõ đối thủ và xác định chính xác mình đang đứng ở đâu.

Nhân sự chắc chắn là một trong những vấn đề HLV Kim Sang-sik cần tính đến. Tại FIFA ASEAN Cup 2026, đội tuyển Việt Nam sử dụng 3 cầu thủ nhập tịch và 5 cầu thủ Việt kiều. Sự bổ sung này mang đến thêm lựa chọn, nhưng thực tế cũng cho thấy không phải tất cả đều đáp ứng được kỳ vọng. Điều quan trọng là đội tuyển phải xây dựng một lực lượng có chiều sâu, đủ khả năng thích ứng khi những trụ cột vắng mặt.

Sau thất bại trước Malaysia, HLV Kim Sang-sik xác định rõ hướng đi: "Tôi phải tìm kiếm những cầu thủ tốt. Đồng thời, tôi cũng phải phát triển các cầu thủ trẻ, tạo điều kiện để họ được thi đấu và trưởng thành. Qua đó, chúng tôi có thể xây dựng một đội tuyển quốc gia có sự kết hợp tốt hơn giữa các thế hệ".

Đây có lẽ là nhiệm vụ quan trọng nhất trong giai đoạn tới. Một đội tuyển muốn duy trì thành công không thể chỉ dựa vào một thế hệ cầu thủ hay một vài cá nhân nổi bật. Khi những trụ cột hiện tại không còn ở đỉnh cao, lớp kế cận phải sẵn sàng bước lên.

FIFA ASEAN Cup 2026 có thể trở thành bước chuyển quan trọng trước VCK Asian Cup 2027. Thất bại là đáng tiếc, nhưng nếu được nhìn nhận đúng, đây cũng là cơ hội để HLV Kim Sang-sik làm mới đội tuyển về lực lượng, thể trạng và chuyên môn. Bóng đá hiện đại đang thay đổi rất nhanh. Việt Nam muốn tiếp tục giữ vị thế phải thay đổi nhanh không kém. Những danh hiệu đã qua là nền tảng, còn tương lai chỉ được quyết định bằng khả năng thích ứng và tiến bộ từ hôm nay. ■

Từ lễ phát động đến mục tiêu xây dựng "quốc gia vận động"

● THU SÂM

Không chỉ dừng ở một sự kiện quy mô lớn diễn ra trong ngày 10.10, Lễ phát động "Mỗi người dân lựa chọn ít nhất một môn thể thao phù hợp để tập luyện thường xuyên" được kỳ vọng mở đầu cho một chuyển biến sâu rộng hơn: Đưa vận động, tập luyện thể dục thể thao trở thành nhu cầu, thói quen hằng ngày của mỗi người dân, hướng tới xây dựng một Việt Nam khỏe mạnh, một "quốc gia vận động".

Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hoàng Đạo Cương chủ trì buổi làm việc tại đầu cầu Bộ VHTTDL với 34 tỉnh/thành trên cả nước
Ảnh: TRẦN HUẤN

Để tập luyện thể thao trở thành một phần của cuộc sống

Lễ phát động được tổ chức trong bối cảnh thể dục thể thao cho mọi người đang được đặt ở một vị trí ngày càng quan trọng. Kế hoạch của Bộ VHTTDL xác định rõ việc tổ chức chương trình xuất phát từ Kết luận số 70-KL/TW của Bộ Chính trị về phát triển thể dục thể thao trong giai đoạn mới; các chủ trương của Đảng về chăm sóc, bảo vệ, nâng cao sức khỏe nhân dân; đặc biệt là định hướng, chỉ đạo của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm về phát huy vai trò của thể dục thể thao trong nâng cao sức khỏe, thể lực và chất lượng cuộc sống của nhân dân.

Tại Lễ kỷ niệm 80 năm Ngày Truyền thống ngành Thể dục thể thao và trong buổi làm việc ngày 2.10 với Đảng ủy Chính phủ, Đảng ủy Bộ VHTTDL, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm tiếp tục đặt ra yêu cầu tạo bước phát triển mạnh mẽ đối với thể dục thể thao trong giai đoạn mới. Từ tinh thần đó, việc vận động mỗi người dân lựa chọn một môn thể thao không chỉ mang ý nghĩa của một phong trào ngắn hạn mà hướng đến thay đổi nhận thức và hành vi trong toàn xã hội.

Mục tiêu được xác định khá cụ thể: Phát động sâu rộng phong trào tập luyện trong nhân dân, góp phần nâng cao sức khỏe, thể lực, tầm vóc và chất lượng cuộc sống; đồng thời từng bước hình thành thói quen tập luyện thường xuyên và phát huy vai trò của các cơ quan, địa phương, liên đoàn, hiệp hội, câu lạc bộ, các lực lượng xã hội trong phát triển thể thao cho mọi người.

Điểm đáng chú ý vì thế không nằm ở việc có bao nhiêu nghìn người tham gia trong một buổi sáng, mà ở câu hỏi sau ngày phát động, bao nhiêu người sẽ tiếp tục chạy bộ, đi bộ, chơi cầu lông, bóng bàn, bóng đá, tập võ hay lựa chọn một hình thức vận động phù hợp với tuổi tác, sức khỏe của mình?

Đó cũng là tinh thần xuyên suốt trong Công điện của Bộ VHTTDL gửi các tỉnh, thành phố: Các địa phương không chỉ tổ chức hoạt động hưởng ứng vào ngày 10.10 mà cần tiếp tục duy trì, phát triển phong trào sau lễ phát động; vận động người dân lựa chọn môn thể thao phù hợp với điều kiện, lứa tuổi, sức khỏe, sở thích để từng bước hình thành nền nếp tập luyện bền vững.

Chiều 6.10, tại cuộc làm việc do Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hoàng Đạo Cương chủ trì, kết nối với các địa phương trên cả nước, tinh thần này tiếp tục được nhấn mạnh. Theo Thứ trưởng Hoàng Đạo Cương, các địa phương cần căn cứ điều kiện, đặc thù để lựa chọn cách thức tổ chức phù hợp, thiết thực, tránh hình thức. Quan trọng hơn, đây phải là sự chuyển đổi tư duy từ tổ chức những hoạt động thể thao đơn lẻ sang xây dựng một xã hội vận động, để tập luyện trở thành hoạt động thường xuyên của mỗi người dân.

Ngày hội mới là điểm khởi đầu

Theo Cục trưởng Cục Thể dục thể thao Việt Nam Nguyễn Danh Hoàng Việt, Lễ phát động sẽ được tổ chức trực tiếp tại Hà Nội và kết nối với 33 tỉnh, thành phố trong cả nước. Tại điểm cầu trung tâm ở Quảng trường Đông Kinh Nghĩa Thục và khu vực hồ Hoàn Kiếm, dự kiến có từ 10.000 - 12.000 người tham gia.

Theo kế hoạch chính thức, chương trình diễn ra sáng 10.10: Từ 6h30 đến 7h15 tổ chức và truyền hình trực tiếp Lễ phát động, kết nối các địa phương; sau đó, từ 7h15, hoạt động chạy đồng hành được triển khai đồng loạt. Các hoạt động trải nghiệm, giao lưu, biểu diễn, thi đấu tiếp tục diễn ra trong ngày 10.10 và sáng 11.10.

Tại cuộc họp chiều 6.10, Cục trưởng Nguyễn Danh Hoàng Việt cho biết, công tác chuẩn bị đã được triển khai đồng bộ trên nhiều nhóm nhiệm vụ từ kịch bản, cơ sở vật chất, huy động lực lượng, an ninh, y tế đến truyền thông. Đại diện các địa phương, lực lượng Công an, Quân đội cũng bày tỏ sự thống nhất và cho biết đã chủ động chuẩn bị các điều kiện để hưởng ứng chương trình.

Sự vào cuộc của các địa phương cũng cho thấy quy mô lan tỏa của cuộc vận động. Thay vì áp đặt một mô hình chung, Bộ VHTTDL đề nghị từng tỉnh, thành lựa chọn hình thức phù hợp với điều kiện dân cư, cơ sở vật chất và truyền thống thể thao của mình; đồng thời huy động rộng rãi cán bộ, công chức, lực lượng vũ trang, học sinh, sinh viên, người cao tuổi, các câu lạc bộ và người dân cùng tham gia. Kế hoạch nhấn mạnh các hoạt động phải thiết thực, an toàn, tiết kiệm và tạo điều kiện để người dân trực tiếp trải nghiệm.

Nếu ngày 10.10 chỉ dừng lại ở những cuộc chạy đồng hành đông người, những màn biểu diễn hay những con số tham dự ấn tượng thì ý nghĩa của Lễ phát động vẫn chưa trọn vẹn. Điều được kỳ vọng hơn là sau ngày hội ấy, mỗi người có thể tìm thấy cho mình một hình thức vận động phù hợp và duy trì nó như một phần của cuộc sống.

Từ một cuộc chạy buổi sáng, một trận cầu lông sau giờ làm việc, một vòng đi bộ trong công viên hay vài chục phút tập luyện mỗi ngày, những lựa chọn tưởng như rất nhỏ của từng cá nhân khi được duy trì bền bỉ sẽ tạo thành nền tảng của một cộng đồng khỏe mạnh. Và đó cũng là ý nghĩa lớn nhất của Lễ phát động: Không phải kêu gọi người dân vận động trong một ngày, mà hướng tới để mỗi ngày đều có thêm những người chủ động vận động vì sức khỏe của chính mình, qua đó từng bước hiện thực hóa mục tiêu xây dựng "Một Việt Nam khỏe mạnh, một quốc gia vận động". ■

Vĩnh Long sẽ nóng cùng những cuộc đua ngoại binh

Từ ngày 14 - 25.10, Nhà thi đấu tỉnh Vĩnh Long sẽ trở thành tâm điểm của bóng chuyền Việt Nam khi vòng 2 và vòng chung kết, xếp hạng nữ Giải bóng chuyền vô địch quốc gia các CLB 2026 chính thức khởi tranh. Sau những diễn biến hấp dẫn ở vòng 1, cuộc đua tại Vĩnh Long được dự báo càng quyết liệt khi nhiều câu lạc bộ tiếp tục mạnh tay đầu tư, đặc biệt ở vị trí ngoại binh.

Mùa giải năm nay chứng kiến sự thay đổi đáng kể về chất lượng lực lượng. Ngay từ vòng 1, 15/16 đội tham dự giải đã đăng ký ngoại binh, trong đó ở nội dung nữ chỉ có Geleximco Hưng Yên lựa chọn sử dụng hoàn toàn cầu thủ trong nước. Các đội bóng hàng đầu đã tìm kiếm những gương mặt đến từ nhiều nền bóng chuyền mạnh như Cuba, Thái Lan, Trung Quốc, Phần Lan và Đức.

Đáng chú ý, trước khi vòng 2 diễn ra, cuộc cạnh tranh ngoại binh tiếp tục được đẩy lên một nấc mới. Đương kim vô địch VTV Bình Điền Long An đã đạt thỏa thuận với chủ công tuyển Mỹ Jess Mruzik. Tay đập cao 1,87m vừa giành danh hiệu VĐV xuất sắc toàn diện tại Pan American Cup 2026 và được kỳ vọng khỏa lấp khoảng trống khi Trần Thị Thanh Thúy không thể thi đấu tại Vĩnh Long do bận thi đấu ở Nhật Bản.

Trong khi đó, LPBank Ninh Bình hướng tới phương án đưa chủ công Bulgaria Miroslava Paskova trở lại. Paskova từng góp công giúp đội bóng này giành ngôi á quân quốc gia năm 2025, vì vậy sự trở lại của cô có thể tạo thêm sức mạnh đáng kể cho đội bóng cố đô. Binh chủng Thông tin cũng có kế hoạch tăng cường hai cầu thủ nước ngoài cho vòng 2, dù không tái hợp bộ đôi Trung Quốc Che Wenhan và Sun Jie đã thi đấu ở vòng 1. Điều đó cho thấy các CLB đang xem ngoại binh như một mắt xích quan trọng trong kế hoạch cạnh tranh thành tích.

Với thể thức thi đấu vòng tròn hai lượt, mỗi đội nữ sẽ phải trải qua tổng cộng 14 trận trước khi xác định bốn suất vào bán kết. Vì vậy, chiều sâu đội hình và khả năng duy trì phong độ trong chặng đường dài có ý nghĩa đặc biệt.

Sự xuất hiện của những ngoại binh có đẳng cấp quốc tế không chỉ giúp các đội tăng sức mạnh mà còn nâng chất lượng chuyên môn của giải đấu. Những cuộc đối đầu giữa các tay đập hàng đầu Việt Nam với những ngôi sao đến từ Mỹ, Đức, Bulgaria hay Thái Lan hứa hẹn tạo nên sức hút lớn cho khán giả Vĩnh Long.

Từ ngày 14 - 25.10, "cuộc chiến" tại Vĩnh Long vì thế không đơn thuần là cuộc đua giành điểm. Đó còn là cuộc cạnh tranh về chiều sâu lực lượng, bản lĩnh và khả năng tận dụng những "quân bài" ngoại quốc. Khi các CLB ngày càng sẵn sàng đầu tư cho những ngoại binh chất lượng cao, vòng 2 được kỳ vọng sẽ trở thành một trong những chặng đấu hấp dẫn nhất của bóng chuyền Việt Nam năm 2026. **K.TUẤN**

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

Du lịch văn hóa hồi sinh di sản Trung Quốc

● TRÂM ANH

Từ chỗ lo ngại người lạ có thể gây nguy hiểm cho ngôi chùa cổ Nhị Tiên hơn 900 năm tuổi, giờ đây ngược lại mong ngày càng nhiều du khách tìm đến. Sự thay đổi này phản ánh sức hút ngày càng tăng của du lịch văn hóa đối với di sản kiến trúc cổ ở tỉnh Sơn Tây, miền Bắc Trung Quốc.

Chùa Treo (hay chùa Huyền Không) ở Trung Quốc Ảnh: AI

Tọa lạc tại làng Xiaonan, thành phố Tấn Thành, chùa Nhị Tiên được xây dựng năm 1097 và là di tích văn hóa cấp quốc gia quan trọng của Trung Quốc. Ngôi chùa nổi tiếng với các tượng đất màu thời nhà Tống (960-1279) và một kết cấu kiến trúc gỗ thu nhỏ đặc biệt được người địa phương gọi là "cầu trên trời".

Sau nhiều năm trùng tu và tăng cường bảo vệ, chùa Nhị Tiên từng bước mở cửa rộng rãi hơn với công chúng. Cuối năm 2022, địa phương bắt đầu nâng cấp hệ thống an ninh. Cùng thời gian này, một hội tình nguyện viên bảo vệ di sản được thành lập tại thành phố Tấn Thành, với mục tiêu hỗ trợ những người trông coi di tích, tổ chức các chuyến tham quan tìm hiểu lịch sử và đào tạo hướng dẫn viên tình nguyện.

Tháng 8.2024, thành phố Tấn Thành thí điểm mở cửa 18 di tích được bảo vệ ở cấp quốc gia và cấp tỉnh vào các ngày Chủ nhật. Đến tháng 10 cùng năm, các địa điểm này được mở cửa hoàn toàn, trong đó có chùa Nhị Tiên. Trong dịp Quốc khánh năm 2024 ghi nhận 1.280 lượt khách đến chùa chỉ trong một ngày, mức cao chưa từng có đối với một địa điểm vốn trong thời gian dài ít mở cửa. Từ ngày 1-3.10 năm nay, chùa tiếp tục đón hơn 4.300 lượt khách. Theo các chuyên gia địa phương, sự gia tăng lượng khách không diễn ra trong một sớm một chiều mà là kết quả của nhiều năm trùng tu, bảo tồn và chuẩn bị cơ sở hạ tầng.

Tỉnh Sơn Tây được ví như "bảo tàng di sản văn hóa trên mặt đất" của Trung Quốc, với hơn 28.000 công trình kiến trúc cổ. Tỉnh còn lưu giữ hơn 12.000 tượng đất màu và khoảng 24.000m^2 tranh tường có niên đại từ thời Đường (618-907) trở về sau.

Cùng với các hoạt động bảo tồn, ngày càng nhiều người dân địa phương tham gia giới thiệu và quảng bá di sản. Zhang Jie, một tài xế địa phương, lần đầu đến chùa Nhị Tiên vào năm 2024 khi đưa khách tham quan Sơn Tây. Ấn tượng trước những tượng cổ và hệ thống kết cấu gỗ tinh xảo, Zhang nhận ra mình còn hiểu biết hạn chế về di sản của chính quê hương. Sau đó, Zhang bắt đầu tìm hiểu kiến trúc truyền thống, tham gia hội tình nguyện viên và trở thành người giới thiệu kiến thức về di sản cho du khách.

Tại chùa Huyền Không ở thành phố Đại Đồng, du khách từ tỉnh Quảng Đông cũng tìm đến sau khi biết đến kiến trúc cổ Sơn Tây qua phim ảnh và hoạt hình. Trước chuyến đi, họ dành thời gian tìm hiểu các đặc điểm của kiến trúc truyền thống. Theo các nhà nghiên cứu, sự quan tâm ngày càng lớn của công chúng, đặc biệt là giới trẻ, cho thấy cách tiếp cận đối với di sản đang thay đổi. Những công trình cổ không còn chỉ là điểm đến để tham quan mà đang trở thành không gian để trải nghiệm, tìm hiểu và chia sẻ văn hóa.

Những nỗ lực này cũng diễn ra tại nhiều địa phương khác của Trung Quốc. Tại tỉnh Phúc Kiến, các công trình Thổ lâu truyền thống được bảo tồn đồng thời đưa vào sử dụng với những chức năng mới. Tại tỉnh Quý Châu, hơn 12.000 công trình truyền thống có nguy cơ xuống cấp đã được tiến hành tu bổ khẩn cấp.

Theo kế hoạch 5 năm mới nhất của Trung Quốc về bảo vệ di sản văn hóa, nước này sẽ tăng cường bảo tồn có hệ thống, đồng thời tạo điều kiện để công chúng tiếp cận và hưởng lợi nhiều hơn từ các giá trị di sản. Nhà nghiên cứu Wang Chunbo, chuyên về kiến trúc cổ, tượng và tranh tường tại Sơn Tây, nhận định sự quan tâm ngày càng tăng đối với kiến trúc lịch sử phản ánh mức độ gắn kết sâu sắc hơn của thế hệ trẻ Trung Quốc với văn hóa truyền thống.

Đối với sinh viên đại học Li Junda, người từ London (Anh) đến Sơn Tây sau khi biết câu chuyện về ông Yang trên mạng, điều gây ấn tượng không chỉ là những công trình cổ mà còn là việc di sản vẫn được lưu giữ và kể lại bởi chính cộng đồng địa phương. Theo Li, nếu tại một số bảo tàng, các hiện vật chỉ được giới thiệu qua tên triều đại, thì ở Sơn Tây, di sản vẫn hiện diện trong đời sống và được những người như ông Zhang kể lại bằng những câu chuyện gắn với chính vùng đất nơi các công trình tồn tại.

Sự chuyển biến này cho thấy khi công tác bảo tồn gắn với cộng đồng và nhu cầu trải nghiệm văn hóa của công chúng, những công trình cổ có thể tiếp tục phát huy giá trị trong đời sống đương đại, đồng thời trở thành động lực mới cho phát triển du lịch văn hóa. ■

GÓC BÌNH LUẬN

Tín hiệu cảnh báo

● LƯƠNG SAN

Chỉ 29.000 việc làm được tạo ra trong tháng 9, thấp hơn đáng kể so với mức 84.000 việc làm mà giới kinh tế dự báo, đang phát đi tín hiệu không mấy tích cực về thị trường lao động Mỹ. Đáng chú ý hơn, con số này giảm mạnh so với 162.000 việc làm được tạo thêm trong tháng 8, cho thấy đà tuyển dụng đang có dấu hiệu chững lại rõ rệt.

Tỷ lệ thất nghiệp cũng tăng từ 4,1% lên 4,2%. Mặc dù mức tăng chưa lớn, nhưng diễn biến này cùng với tốc độ tạo việc làm thấp cho thấy thị trường lao động có thể đang bước vào giai đoạn suy yếu sau thời gian tương đối ổn định. Số liệu tháng 9 đặc biệt đáng chú ý trong bối cảnh nền kinh tế Mỹ đồng thời phải đối mặt với áp lực lạm phát và chi phí vốn cao. Lạm phát tính đến tháng 8 ở mức 3,4%, cao hơn đáng kể so với mục tiêu 2% của Cục Dự trữ Liên bang Mỹ (Fed). Trong khi đó, việc Fed nâng lãi suất thêm 0,25% tháng trước có thể tiếp tục làm gia tăng chi phí vay đối với doanh nghiệp và người tiêu dùng.

Đây chính là bài toán khó đối với Fed. Kiềm chế lạm phát đòi hỏi chính sách tiền tệ đủ chặt để làm giảm nhu cầu, song lãi suất cao kéo dài lại có nguy cơ khiến doanh nghiệp thu hẹp đầu tư, hạn chế tuyển dụng và cuối cùng làm gia tăng thất nghiệp.

Bức tranh việc làm cũng cho thấy sự thiếu đồng đều giữa các lĩnh vực. Ngành chăm sóc sức khỏe tạo thêm 17.000 việc làm trong tháng 9, dẫn đầu mức tăng nhưng vẫn thấp hơn đáng kể mức bình quân 33.000 việc làm/tháng của năm trước. Ngành sản xuất tăng thêm 9.000 việc làm, song mức tăng này chưa đủ để tạo ra một xu hướng phục hồi rõ ràng.

Đáng lưu ý, tốc độ tạo việc làm bình quân trong 12 tháng trước chỉ khoảng 45.000 việc làm/tháng. Con số 29.000 của tháng 9 vì vậy không đơn thuần là một tháng tăng trưởng thấp mà có thể là dấu hiệu cho thấy sức cầu lao động đang yếu dần.

Tuy nhiên, chưa thể kết luận thị trường lao động Mỹ đã bước vào suy thoái. Trong 8 tháng đầu năm, nền kinh tế vẫn tạo trung bình khoảng 80.000 việc làm mỗi tháng, cao hơn dự báo trước đó của một số tổ chức phân tích. GDP Mỹ cũng tăng trưởng trong quý II, trong khi chi tiêu tiêu dùng tháng 8 tăng 0,6% so với tháng trước, mức tăng hằng tháng mạnh nhất kể từ tháng 3.2025.

Dẫu vậy lạm phát vẫn cao, lãi suất tăng và tuyển dụng giảm tốc đang khiến dư địa điều hành của Fed trở nên hẹp hơn. Nếu xu hướng tạo việc làm yếu tiếp tục kéo dài, sức ép đối với người lao động và niềm tin của người tiêu dùng có thể gia tăng, đồng thời làm phức tạp thêm bài toán cân bằng giữa kiểm soát lạm phát và duy trì tăng trưởng. Vì vậy, báo cáo việc làm tháng 9 có thể chưa phải là dấu hiệu của một cuộc suy giảm kinh tế, nhưng rõ ràng là một tín hiệu cảnh báo. ■

Ba nhà khoa học đoạt giải Nobel Sinh lý học hoặc Y học năm 2026

Hội đồng Nobel tại Viện Karolinska (Thụy Điển) công bố trao Giải Nobel Sinh lý học hoặc Y học năm 2026 cho nhà khoa học người Mỹ Karl Deisseroth và hai nhà khoa học người Đức Peter Hegemann và Georg Nagel nhờ những khám phá của họ về ánh sáng và quang di truyền học, giúp hiểu rõ hơn về cách thức của hoạt động não bộ. Hội đồng Nobel của Viện Y khoa Karolinska thuộc Thụy Điển cho biết Deisseroth (54 tuổi), Hegemann (71 tuổi) và Nagel (73 tuổi) được chọn vì "những khám phá của họ liên quan đến các kênh ion điều khiển bằng ánh sáng và quang di truyền học".

Những nghiên cứu trên đặt nền móng cho quang di truyền học, phương pháp giúp các nhà khoa học nghiên cứu cách các tế bào thần kinh hình thành ký ức, cảm xúc và điều khiển hành vi trong não bộ sống. K.HÂN